Pieczęć szkoły

.....

Data urodzenia uczestnika

Dzień Miesiąc Rok

Wojewódzki Konkurs Geograficzny
dla uczniów szkół podstawowych województwa wielkopolskiego
Rok szkolny 2025/2026

STOPIEŃ SZKOLNY

Instrukcja dla uczestnika:

1. *Sprawdź, czy test zawiera **16 stron**. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś Komisji.*
2. *Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.*
3. *Pisz czytelnie i używaj tylko długopisu lub pióra z czarnym lub niebieskim tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.*
4. *Test, do którego przystępujesz, zawiera **19 zadań**. Wśród nich są zadania zamknięte i zadania otwarte wymagające krótkiej odpowiedzi.*
5. *Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź.*
6. *Przy każdym zadaniu podano liczbę punktów, które możesz otrzymać za poprawnie wykonane polecenie.*
7. *W **zadaniach otwartych**, zapisz **pełne rozwiązania,** starannie i czytelnie, w miejscach wyznaczonych przy poszczególnych zadaniach. Pamiętaj, że pominięcie argumentacji lub istotnych obliczeń w rozwiązaniu zadania otwartego może spowodować, że za to rozwiązanie nie będziesz mógł dostać pełnej liczby punktów. Pomyłki przekreślaj (nie stosuj korektora).*
8. *Redagując odpowiedzi do zadań, możesz wykorzystać miejsca opatrzone napisem **Brudnopis**. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.*
9. *Możesz korzystać z linijki, lupy oraz kalkulatora prostego.*
10. *Podczas trwania konkursu nie możesz korzystać ani z pomocy naukowych, ani podpowiedzi kolegów – narażasz ich i siebie na dyskwalifikację. Nie wolno Ci również zwracać się z jakimikolwiek wątpliwościami dotyczącymi treści zadań do członków Komisji Konkursowej.*
11. *Za rozwiązanie arkusza możesz uzyskać maksymalnie **60 punktów**. Do stopnia rejonowego zakwalifikują się uczestnicy, którzy zdobędą co najmniej **48 punktów/80 procent punktów możliwych do zdobycia***
12. *Na udzielenie odpowiedzi masz **90 minut**.*

Życzymy Ci powodzenia!

Wypełnia Szkolna Komisja Konkursowa

……

Imię i nazwisko uczestnika

Liczba uzyskanych punktów …….. **/ 60**

Zadanie 1. (0-1 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **1** pkt

Uczniowie pewnej szkoły podstawowej z województwa wielkopolskiego w pierwszym tygodniu września 2025 roku pojechali na wycieczkę klasową do Zamościa. Lokalizację Zamościa zaznaczono na mapie administracyjnej Polski czerwonym punktem.

Źródło: autor Yarl, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:POL_Zamo%C5%9B%C4%87_map.svg CC BY-SA 3.0

Podaj nazwę województwa, na terenie którego znajduje się Zamość.

Województwo: .....

Zadanie 2. (0-2 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **2** pkt

Na pewnej mapie, odległość w linii prostej między Poznaniem a Zamościem wynosi 23,9 cm, natomiast w rzeczywistości odległość, która dzieli te miasta w linii prostej, wynosi 478 km.

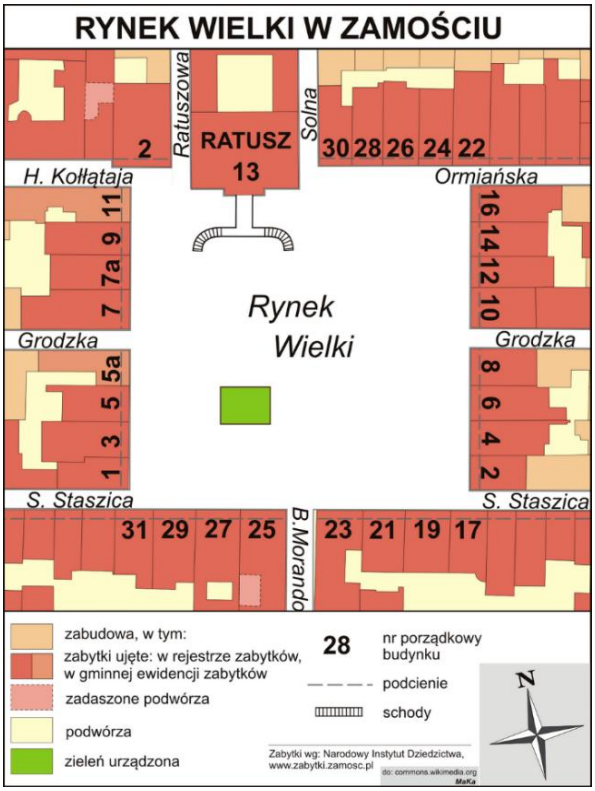
Oblicz i zapisz w postaci liczbowej skalę mapy, z której korzystano. Zapisz obliczenia.

Obliczenia

Skala liczbowa mapy: .....

Zadanie 3. (0-4 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **4** pkt

Poniżej zamieszczono plan Rynku Wielkiego w Zamościu oraz zdjęcie fragmentu Rynku, wykonane przez fotografa. W trakcie wykonywania zdjęcia fotograf stał zwrócony w stronę zachodnią.

Źródło: autor MaKa~commonswiki, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Zamosc_Rynek_Wielki_1-3-5-5a.JPG - CC BY-SA 4.0, zmodyfikowane przed dodanie elementów graficznych, https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Wikipedysta:MaKa/Galeria#/media/Plik%3ARynek_Wielki_Zamo%C5%9B%C4%87_-_plan.png - CC BY-SA 4.0

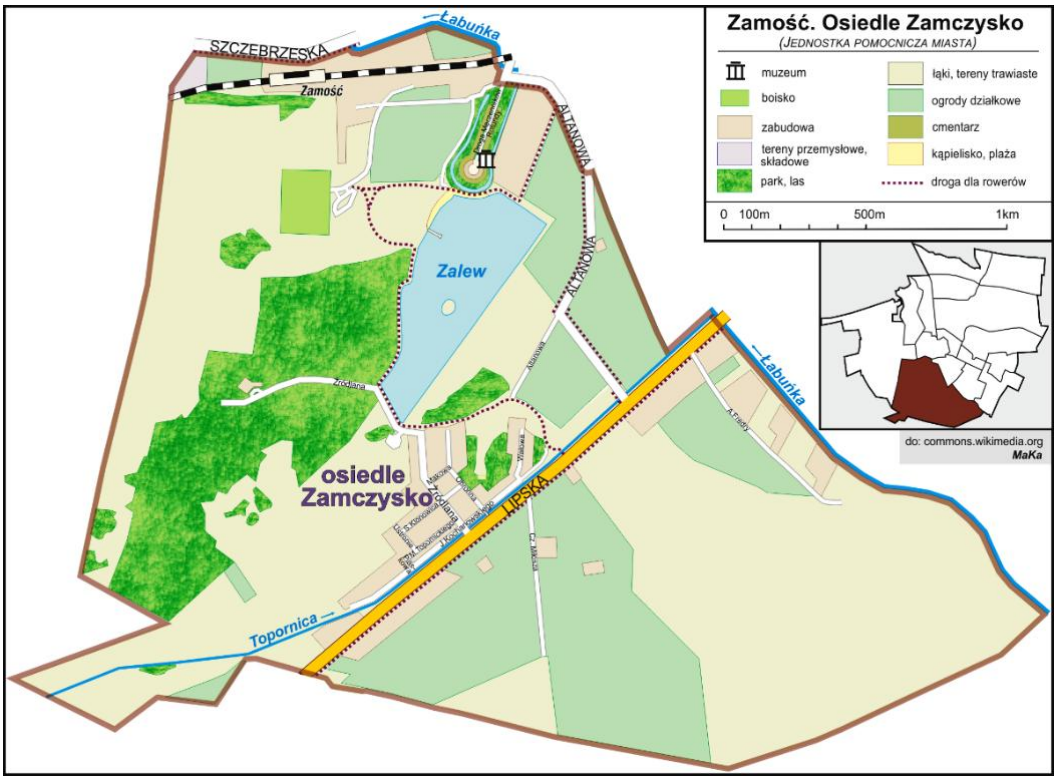
Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	Widoczna z lewej strony zdjęcia wysoka wieża to wieża ratuszowa.	**P**	**F**
2.	Zdjęcie wykonano z okna budynku o parzystym numerze porządkowym, mniejszym niż 10.	**P**	**F**
3.	Wszystkie znajdujące się na wprost fotografa kamienice są zabytkami.	**P**	**F**
4.	Na zdjęciu zaznaczono strzałką ulicę S. Staszica.	**P**	**F**

Zadanie 4. (0-4 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **4** pkt

Mapa przedstawia Osiedle Zamczysko, które jest położone w południowej części Zamościa.

Dzielnica ta pełni dla mieszkańców miasta głównie funkcje rekreacyjne.

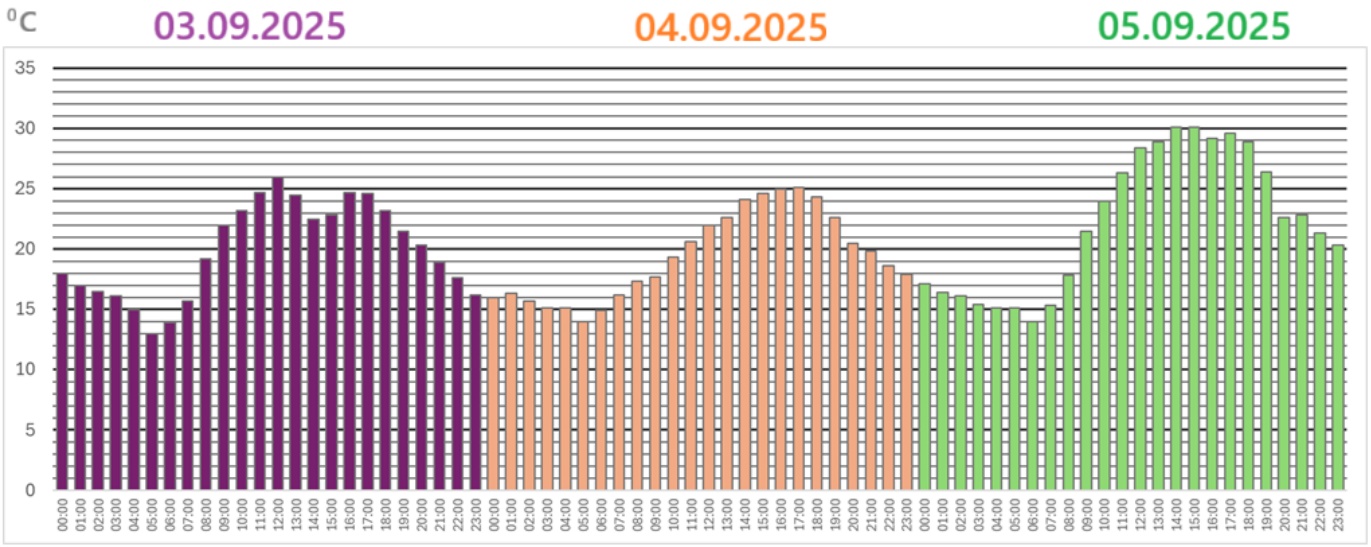
Źródło: autor MaKa~commonswiki, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Zamczysko_mapa.png#mw-jump-to-license – CC BY-SA 3.0

Wpisz do tabeli cztery <u>obiekty</u> lub <u>obszary</u> znajdujące się na mapie, które służą rozwojowi aktywności fizycznej mieszkańców miasta. Każdy obiekt lub obszar może być wpisany do tabeli tylko jeden raz. Obok każdego z wpisanych obiektów lub obszarów dopisz <u>rodzaj aktywności fizycznej,</u> którą można tam uprawiać. Rodzaje aktywności fizycznej nie mogą się powtarzać.

Lp.	Obiekt lub obszar na mapie	Rodzaj aktywności fizycznej
1.		
2.		
3.		
4.		

Zadanie 5. (0-4 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **4** pkt

Poniżej przedstawiono rozkład temperatury powietrza w Zamościu w dniach 3-5 września 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z IMGW, https://hydro.imgw.pl/#/station/meteo

Na podstawie danych rozkładu temperatury uzupełnij tabelę. Przy każdym wierszu wpisz datę, kiedy stwierdzono wskazane parametry meteorologiczne. Obok każdej daty wpisz wartość obliczonej amplitudy dobowej temperatury.

Parametr meteorologiczny	Data	Wartość amplitudy dobowej temperatury
Najwyższa amplituda dobowa temperatury powietrza		
Najniższa amplituda dobowa temperatury powietrza		

Obliczenia

Zadanie 6. (0-1pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **1** pkt

Wśród podanych cech krajobrazu wskaż tę, która współcześnie występuje w krajobrazie wysokogórskim Himalajów, ale <u>nie występuje</u> w krajobrazie wysokogórskim Tatr.

A. występowanie piętrowości roślinnej;
B. występowanie jezior górskich;
C. występowanie jaskiń;
D. występowanie lodowców górskich;
E. występowanie wodospadów.

Odpowiedź: .....

Zadanie 7. (0-1 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **1** pkt

Na zdjęciach przedstawione są trzy zbiorowiska roślinne charakterystyczne dla krajobrazu górskiego Tatr.

A.ŁĄKI WYSOKOGÓRSKIE

B.LASY ŚWIERKOWE

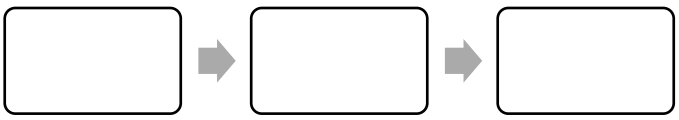

C.KOSODRZEWINA

Źródło: autor Jerzy Opioła, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kr%C3%B3lowa_R%C3%B3wie%C5%84_a2.jpg; CC BY-SA 3.0,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Kr%C3%B3lowa_R%C3%B3wie%C5%84_a1.jpg, CC BY-SA 3.0
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:%C5%BBleb_%C5%BBele%C5%BAniak.jpg, CC BY-SA 3.0
zdjęcia zmodyfikowane poprzez zmianę stylu obrazowania na owal o zaokrąglonych krawędziach

Uszereguj zdjęcia zbiorowisk roślinnych w takiej kolejności, w jakiej mogą je obserwować turyści idący szlakiem z Zakopanego w wyższe partie Tatr. Zapisz kolejność liter, którymi opisano zdjęcia.

Zadanie 8. (0-4 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **4** pkt

Rysunek przedstawia Ziemię, w odmiennym ujęciu niż to, które znasz z podręczników i atlasów.

Uzupełnij tabelę wpisując nazwy oceanów lub kontynentów, które oznaczono literami A-D.

Źródło:: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Oceanus.png, domena publiczna

Zmodyfikowano poprzez dodanie oznaczeń literowych

Oznaczenie literowe	**Nazwa oceanu lub kontynentu**
A	Ocean
B	
C	
D	Ocean

Zadanie 9. (0-2pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **2** pkt

Na rysunku załączonym do zadania 8. zaznaczono literą **M** punkt położony w centrum mapy.

Uzupełnij współrzędne geograficzne tego punktu, zaznaczając X odpowiednie litery kierunków geograficznych dla szerokości i długości geograficznej tego punktu.

Szerokość geograficzna punktu **M** to	45°	N	E	W	S
Długość geograficzna punktu **M** to	85°	N	E	W	S

Zadanie 10. (0-1pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **1** pkt

Źródło: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Oceanus.png, *domena publiczna*

Zmodyfikowano poprzez dodanie oznaczeń literowych

Zaznacz poprawne dokończenie zdania. (Przyjmij, że Ziemia ma kształt kuli)**.**

Jeśli punkt **M** zaznaczony na rysunku położony jest na 45° szerokości geograficznej to oznacza, że mierząc odległości wzdłuż południka:

A. odległość z punktu M do równika **jest mniejsza** niż odległość z punktu M do najbliższego bieguna;
B. odległość mierzona z punktu M do równika **jest większa** niż odległość z punktu M do najbliższego bieguna;
C. odległość mierzona z punktu **M** do równika **jest taka sama** jak odległość z punktu M do najbliższego bieguna.

Zadanie 11. (0-5pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **5** pkt

Uzupełnij zdania. Wpisz właściwe określenia wybrane spośród podanych w nawiasach.

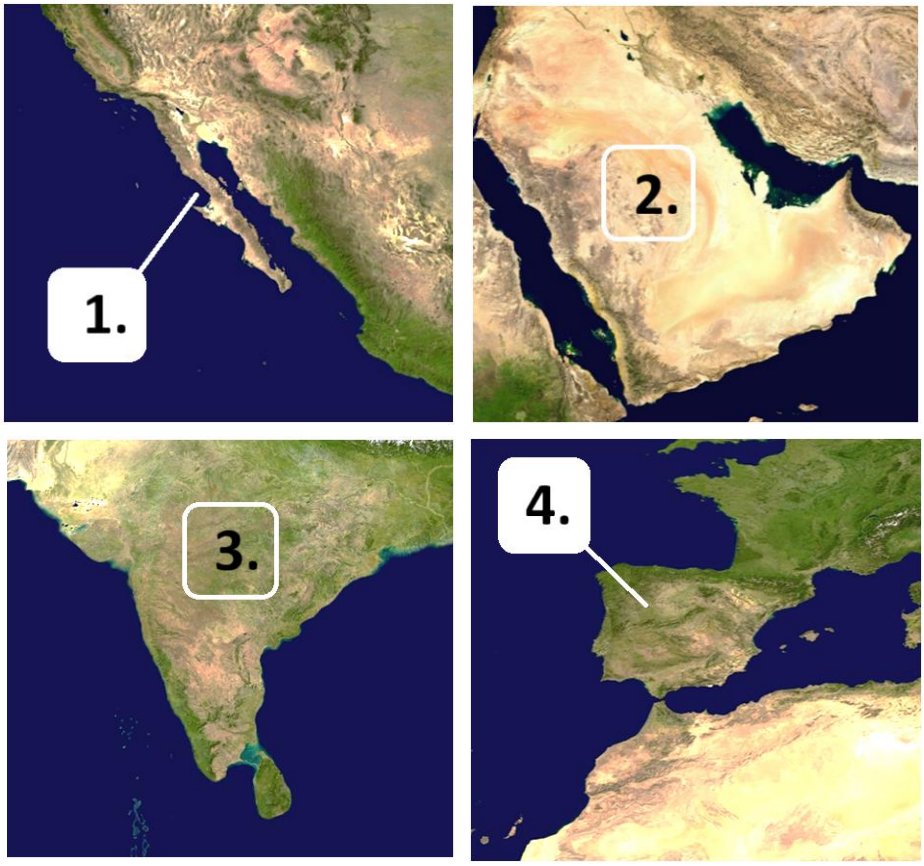
W dniu, w którym w Wielkopolsce odbywa się stopień szkolny Wojewódzkiego Konkursu Geograficznego w punkcie **M** zaznaczonym na mapie z zadania 10. trwa kalendarzowa pora roku (*jesień/wiosna*) ..... Jest to spowodowane ruchem (*obrotowym/obiegowym*) ..... Ziemi i związaną z tym zmianą (*wysokości Słońca/czasu słonecznego*) .....

Szerokość geograficzna punktu **M** wskazuje, że położony jest on w *(umiarkowanej/podbiegunowej)* ..... strefie oświetlenia Ziemi, dlatego (*można/nie można*) ..... obserwować tam zjawiska dnia i nocy polarnej.

Zadanie 12. (0-8 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ /**8** pkt

Poniżej zamieszczono cztery zdjęcia satelitarne przedstawiające wybrane półwyspy na świecie. (Uwaga – zdjęcia nie zachowują jednakowej skali, dlatego nie można sugerować się powierzchnią półwyspów).

Uzupełnij tabelę wpisując nazwy półwyspów oraz nazwy kontynentów, na których się znajdują.

Źródło: https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Whole_world_-_land_and_oceans.jpg, domena publiczna

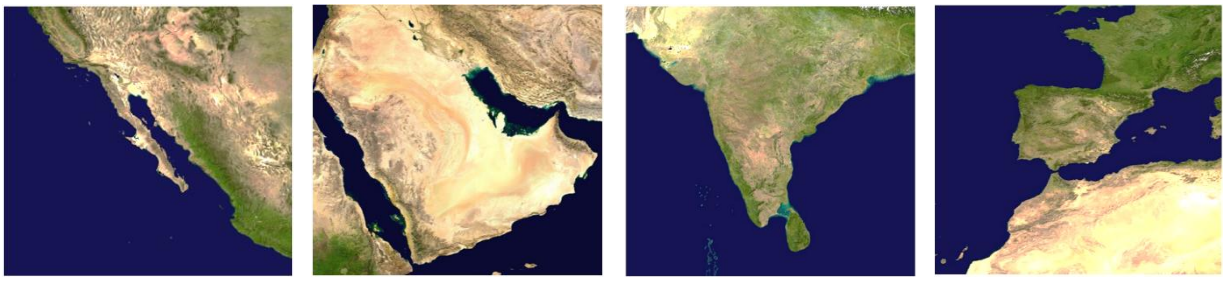
Zmodyfikowane przez dodanie oznaczeń liczbowych

Numer zdjęcia	Nazwa półwyspu	Nazwa kontynentu
1.		
2.		
3.		
4.		

Zadanie 13. (0-6 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **6** pkt

Poniżej zamieszczono informacje dotyczące półwyspów z poprzedniego zadania. Zachowano tę samą numerację. (Uwaga – zdjęcia nie zachowują jednakowej skali, dlatego nie można sugerować się powierzchnią półwyspów).

1. **2.** **3.** **4.**

Źródło: https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Whole_world_-_land_and_oceans.jpg, domena publiczna

Obok każdej informacji zapisz numer półwyspu, do którego odnosi się ta informacja.

Uwaga, numer półwyspu można wykorzystać kilka razy.

A. Półwysep, przez który przechodzi południk 0° oznaczony jest numerem .....
B. Półwysep, który był celem wyprawy Vasco da Gammy w XV wieku oznaczony jest numerem .....
C. Jedyny półwysep, przez który nie przechodzi Zwrotnik Raka oznaczony jest numerem .....
D. Półwysep, obok którego przepływały wyprawy wszystkich wielkich podróżników tj. Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana i Krzysztofa Kolumba oznaczony jest numerem .....
E. Jedyny półwysep położony na półkuli zachodniej oznaczony jest numerem .....
F. Największy pod względem powierzchni półwysep na świecie oznaczony jest numerem .....

Zadanie 14. (0-6pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **6** pkt

Poniżej zamieszczono trzy zdjęcia roślinności typowej dla różnych stref krajobrazowych oraz trzy diagramy klimatyczne dla tych samych stref.

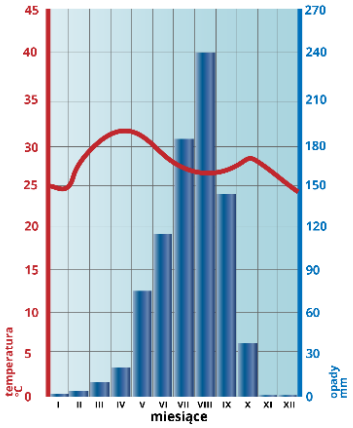
A. **B.** **C.**

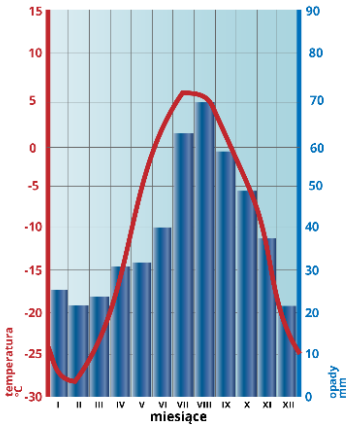

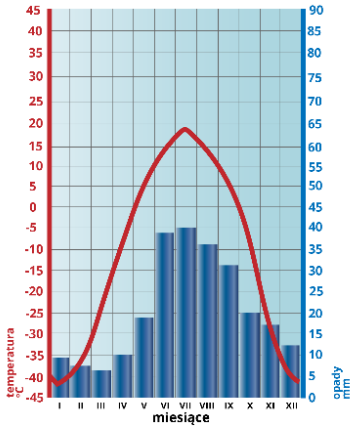

Źródło: autor Nevit: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flora_of_Tanzania_2355_Nevit.jpg, CC BY-SA 3.0, Taxelson: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Byrtjaernen_Floda_sn_4712.JPG Ökologix: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bierikj%C3%A5hk%C3%A5_Sarek.JPG, CC BY-SA 3.0

1. **2.** **3.**

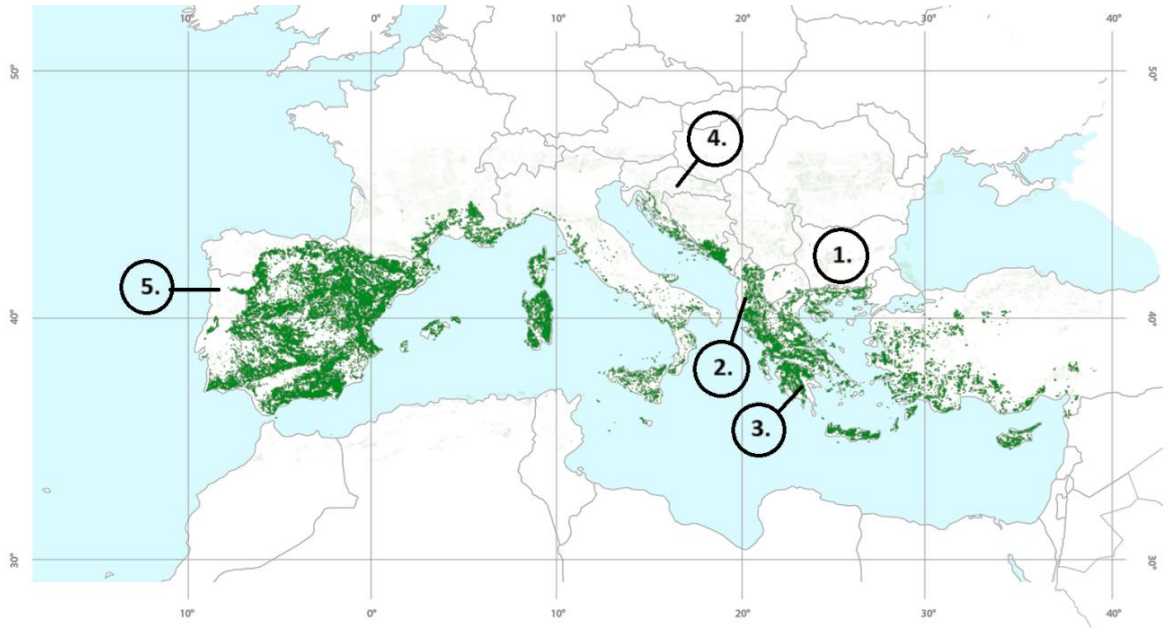
Źródło: ZPE, https://zpe.gov.pl/a/grafika-interaktywna/Dd3IXkg42

Uzupełnij tabelę wpisując obok nazw zbiorowisk roślinnych literę zdjęcia (A, B lub C) oraz numer diagramu klimatycznego (1,2 lub 3).

Nazwa zbiorowiska roślinnego	**Zdjęcie**	**Numer diagramu**
TAJGA		
SAWANNA		
TUNDRA		

Zadanie 15. (0-5 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **5** pkt

Mapa przedstawia obszar występowania lasów i zarośli twardolistnych w południowej części Europy.

Źródło: ZPE https://zpe.gov.pl/a/krajobrazy-swiata-krajobraz-srodziemnomorski/DdQe7jXVZ

zmodyfikowane przez dodanie oznaczeń liczbowych państw

Podaj nazwy pięciu państw, zaznaczonych na mapie cyframi 1-5, które położone są w strefie występowania lasów i zarośli twardolistnych.

Nr na mapie	Nazwa państwa
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

Zadanie 16. (0-1pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **1**pkt

Podaj nazwę strefy klimatycznej, dla której charakterystyczna jest roślinność, której zasięg przedstawia mapa z zadania 15.

.....

Zadanie 17. (0-1pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **1** pkt

Lasy i zarośla twardolistne występujące w południowej części Europy zastępowane są przez roślinny uprawne. Poniżej przedstawiono na zdjęciach cztery produkty spożywcze, z których słynną różne regiony świata.

1.

2.

3.

4.

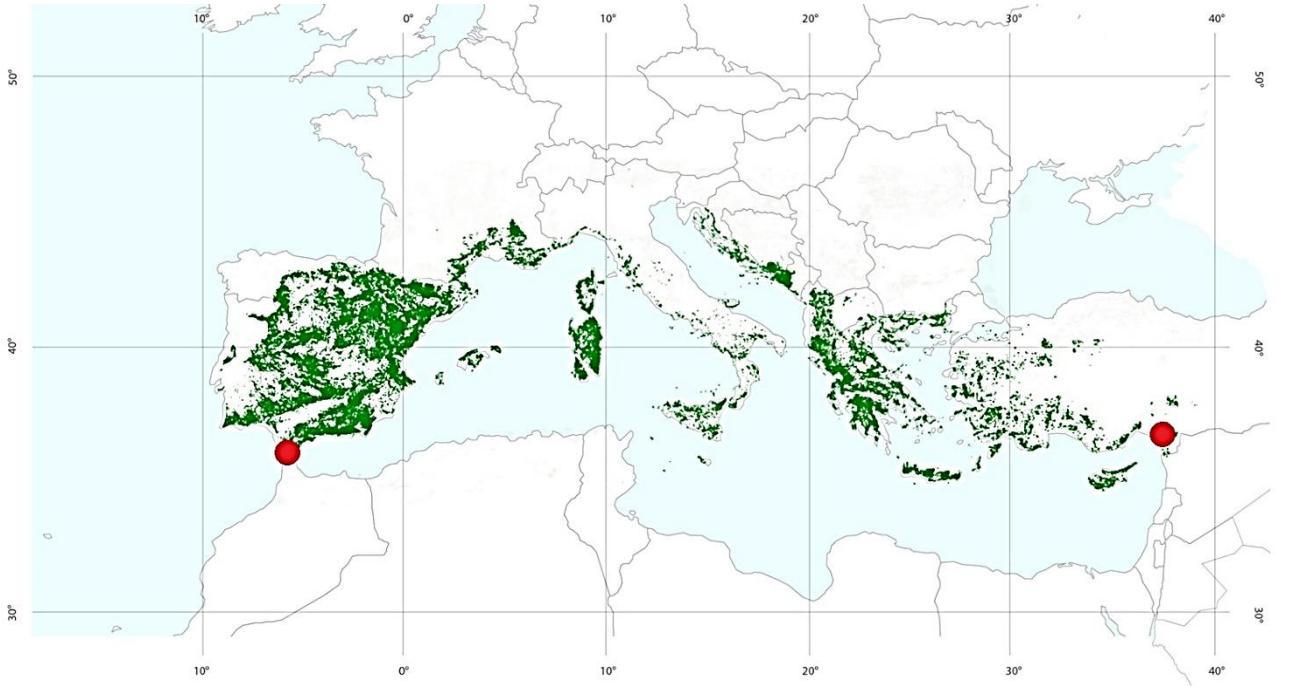
Źródło: https://pixabay.com/pl/, wolny dostęp

Wskaż numer zdjęcia oraz nazwę rośliny, z której uprawy słynie region południowej Europy.

Numer zdjęcia ....., nazwa rośliny: .....

Zadanie 18. (0-2 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **2** pkt

Na mapie zaznaczono skrajne punkty Morza Śródziemnego: Cieśninę Gibraltarską oraz Zatokę İskenderun. Pod mapą zamieszczono współrzędne geograficzne obu punktów.

Źródło: ZPE https://zpe.gov.pl/a/krajobrazy-swiata-krajobraz-srodziemnomorski/DdQe7jXVZ

zmodyfikowane przez dodanie punktów

36°00’N 5°21’W	**36°37’N 36°07’E**

Oblicz rozciągłość równoleżnikową Morza Śródziemnego. Zapisz obliczenia, wynik podaj w stopniach i minutach kątowych.

Obliczenia

Rozciągłość równoleżnikowa Morza Śródziemnego wynosi .....

Zadanie 19. (0-2pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **2** pkt

Poniżej załączono fotografię architektury charakterystycznej dla regionu południowej Europy.

Wiele miast położonych w tej strefie krajobrazowej posiada budynki w jasnej kolorystyce.

Źródło: autor TomasEE, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Oia_sunset_-_panoramio_(2).jpg, CC BY-SA 3.0

Wyjaśnij, dlaczego w regionie południowej Europy budynki maluje się na jasne kolory.

Uzasadnij, w jaki sposób poprawia to komfort życia ich mieszkańców w lecie.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Brudnopis (nie podlega ocenie)

Pieczęć szkoły

Data urodzenia uczestnika

Dzień Miesiąc Rok

……

Wojewódzki Konkurs Geograficzny

dla uczniów szkół podstawowych województwa wielkopolskiego

Rok szkolny 2025/2026

STOPIEŃ REJONOWY

Instrukcja dla uczestnika:

1. *Sprawdź, czy test zawiera **16 stron**. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś Komisji.*
2. *Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.*
3. *Pisz czytelnie i używaj tylko długopisu lub pióra z czarnym lub niebieskim tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.*
4. *Test, do którego przystępujesz, zawiera **19 zadań**. Wśród nich są zadania zamknięte i zadania otwarte wymagające krótkiej odpowiedzi.*
5. *Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź.*
6. *Przy każdym zadaniu podano liczbę punktów, które możesz otrzymać za poprawnie wykonane polecenie.*
7. *W **zadaniach otwartych**, zapisz **pełne rozwiązania,** starannie i czytelnie, w miejscach wyznaczonych przy poszczególnych zadaniach. Pamiętaj, że pominięcie argumentacji lub istotnych obliczeń w rozwiązaniu zadania otwartego może spowodować, że za to rozwiązanie nie będziesz mógł dostać pełnej liczby punktów. Pomyłki przekreślaj (nie stosuj korektora).*
8. *Redagując odpowiedzi do zadań, możesz wykorzystać miejsca opatrzone napisem **Brudnopis**. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.*
9. *Możesz korzystać z linijki, lupy oraz kalkulatora prostego.*
10. *Podczas trwania konkursu nie możesz korzystać ani z pomocy naukowych, ani podpowiedzi kolegów – narażasz ich i siebie na dyskwalifikację. Nie wolno Ci również zwracać się z jakimikolwiek wątpliwościami dotyczącymi treści zadań do członków Komisji Konkursowej.*
11. *Za rozwiązanie arkusza możesz uzyskać maksymalnie **60 punktów**. Do stopnia wojewódzkiego zakwalifikują się uczestnicy, którzy zdobędą co najmniej **48 punktów/80 procent punktów możliwych do zdobycia.***
12. *Na udzielenie odpowiedzi masz **90 minut**.*

Życzymy Ci powodzenia!

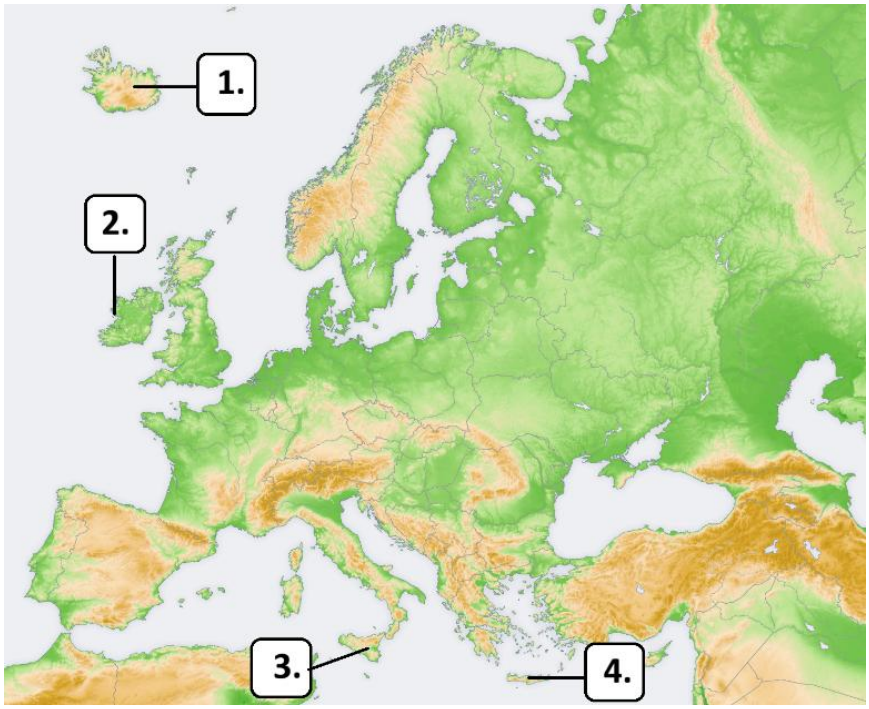
Wypełnia Rejonowa Komisja Konkursowa

……

Imię i nazwisko uczestnika **Liczba uzyskanych punktów** …… **/ 60**

Zadanie 1. (0-6 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **6** pkt

Kontynent Europy charakteryzuje się urozmaiconą linią brzegową, z dużym udziałem półwyspów oraz wysp. W tabeli zamieszczono opis trzech, spośród czterech wysp zaznaczonych na mapie cyframi 1-4.

Źródło: autor San Jose, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Europe_topography_map.png; CC BY-SA 3.0, grafika zmodyfikowana poprzez dodanie oznaczeń liczbowych

Uzupełnij tabelę. Przyporządkuj do każdego opisu numer jakim oznaczono na mapie wyspę.

W ostatniej kolumnie wpisz nazwę każdej z wysp.

Opis wyspy	Numer na mapie	Nazwa wyspy
Wyspa charakteryzuje się urozmaiconą linią brzegową. Wnętrze wyspy jest górzyste, z głębokimi wąwozami. Licznie występują jaskinie. Wyspę porasta makia. Atrakcją wyspy są antyczne budowle.		
Wyspa ta nazywana jest „Zieloną Wyspą” mimo, że wskaźnik lesistości jest jednym z najniższych w Europie. Określenie „zielona” odnosi się do ogromnych obszarów łąk i pastwisk.		
Charakterystycznym elementem krajobrazu tej wyspy jest majestatyczny szczyt o wysokości ponad 3000 m n.p.m. zbudowany ze skał wulkanicznych. Dolne partie stoków góry porastają gaje oliwne.		

Zadanie 2. (0-5 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **5** pkt

Poniżej zamieszczono nazwy ośmiu europejskich rzek oraz tabelę, w której znajdują się informacje dotyczące cech hydrograficznych pięciu z tych rzek.

Uzupełnij tabelę wpisując obok każdej cechy hydrograficznej nazwę tej rzeki, której informacja dotyczy. Nazwy rzek wybierz z podanych niżej.

Dźwina Dniestr Ebro Pad Tag Tamiza Tyber Wołga

Cecha hydrograficzna	Nazwa rzeki
Rzeka położona na obszarze bezodpływowym.	
Rzeka położona w zlewisku Morza Bałtyckiego.	
Rzeka uchodząca bezpośrednio do Oceanu Atlantyckiego.	
Rzeka uchodząca do Morza Adriatyckiego.	
Rzeka położona w zlewisku Morza Północnego.	

Zadanie 3. (0-5 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ /**5** pkt

Na mapie przedstawiono dorzecze jednej z głównych rzek Europy na tle mapy politycznej. Wspomniana rzeka przepływa przez 10 państw, a fragmenty kolejnych 9 państw znajdują się w jej dorzeczu.

Źródło: autor Pline; https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bassin-du-Danube-blank-map.png; CC BY-SA 3.0,

A) Zapisz nazwę tej rzeki oraz nazwę morza, do którego uchodzi ta rzeka.

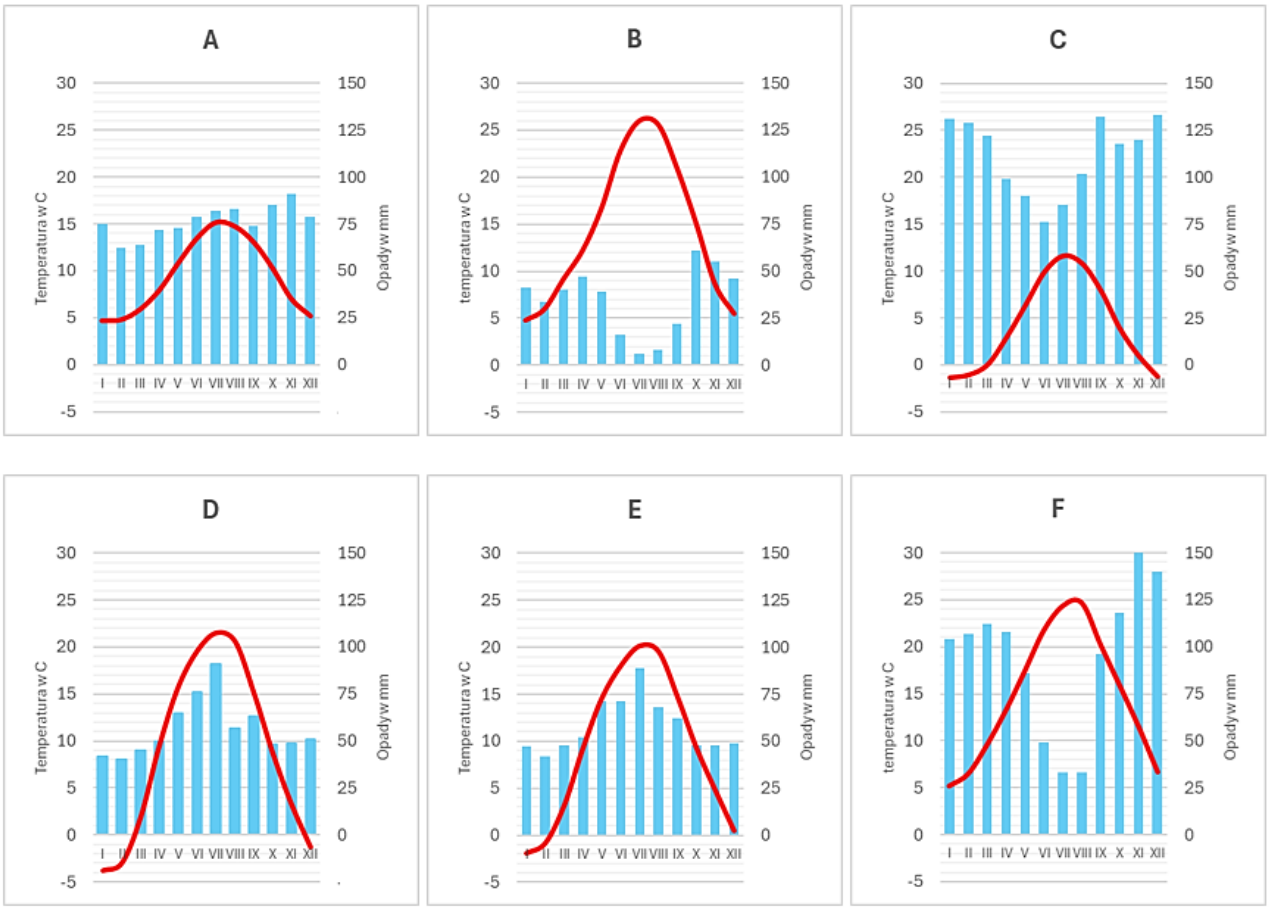
Nazwa rzeki: ..... Nazwa morza: .....

B) Podaj nazwy trzech miast, które są stolicami a przez które przepływa ta rzeka.

....., ..., ...

Zadanie 4. (0-6 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **6** pkt

Poniżej zamieszczono sześć diagramów klimatycznych. Każdy z diagramów przedstawia cechy klimatyczne jednej z sześciu europejskich stolic, których nazwy wpisano do tabeli.

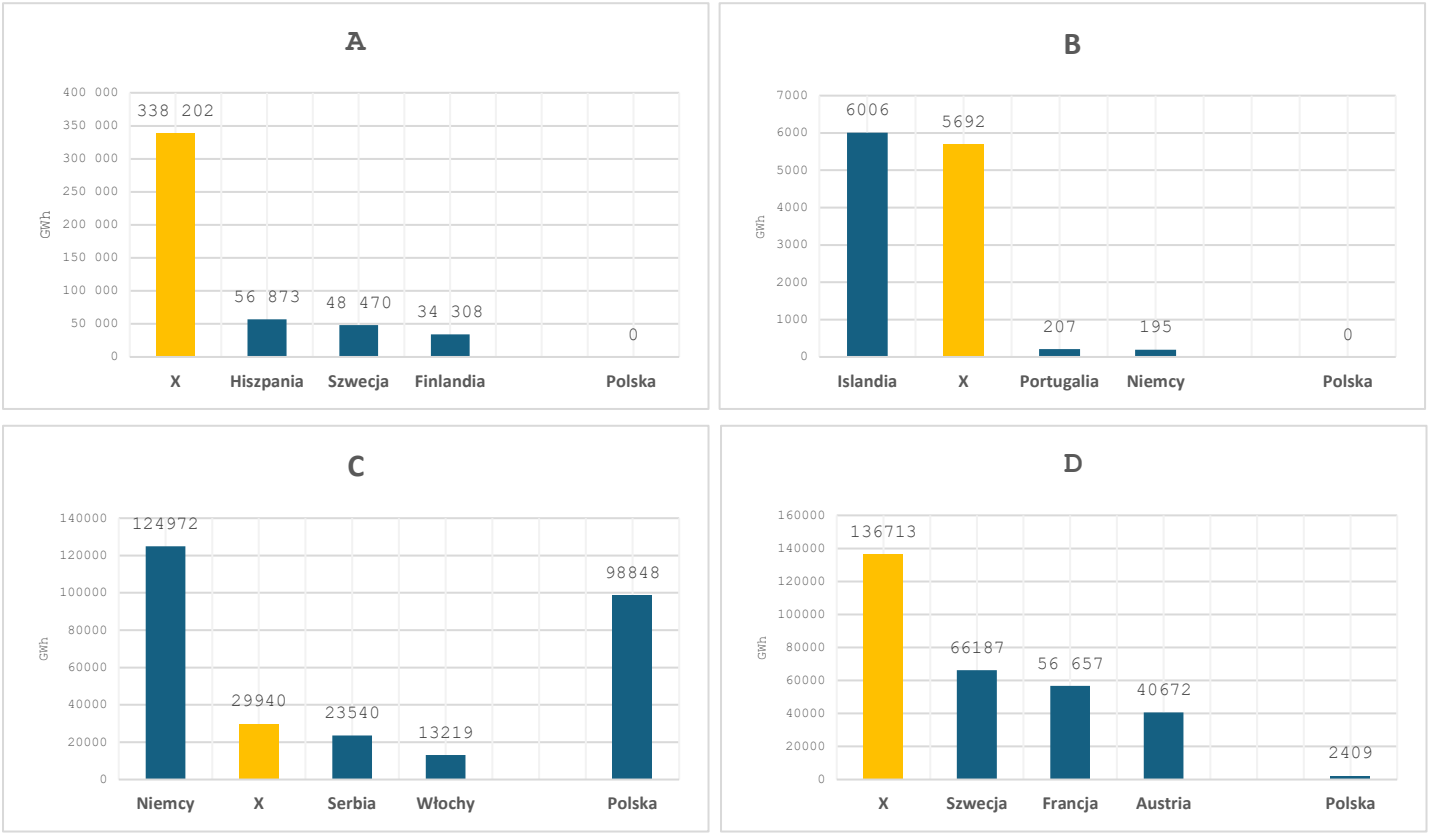
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z https://pl.climate-data.org/

Uzupełnij tabelę, wpisz obok nazw stolic literę odpowiedniego diagramu klimatycznego.

Stolica	**Oznaczenie literowe diagramu klimatycznego**
Warszawa	
Kijów	
Madryt	
Dublin	
Tirana	
Reykjavík	

Zadanie 5. (0-4 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **4** pkt

Poniżej zamieszczono cztery wykresy oznaczone literami A – D. Wykresy przedstawiają wielkość wyprodukowanej energii elektrycznej w GWh (gigawatogodzinach) z różnych źródeł, w wybranych państwach Europy. Dla każdego rodzaju energii wybrano 4 państwa o największej produkcji oraz dane dotyczące Polski. W każdym zestawie jedno państwo oznaczono literą X.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z https://ec.europa.eu/eurostat

Uzupełnij tabelę. Obok wymienionych źródeł energii wpisz literę wykresu, na którym znajdują się państwa o największej produkcji energii z tego źródła. W ostatnią kolumnę wpisz nazwę państwa, które w każdym zestawie oznaczone jest X. Nazwy państw wybierz z podanych niżej, każdej nazwy można użyć tylko raz, nazwa jednego państwa nie pasuje do żadnego wykresu.

Czechy ***Francja*** ***Malta*** ***Norwegia*** ***Włochy***

Rodzaj energii	**Litera wykresu**	**Państwo X na wykresie**
Energia jądrowa		
Energia wodna		
Energia geotermalna		
Energia z paliw kopalnych		

Zadanie 6. (0-1 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **1** pkt

W najbliższych latach w Polsce planowane są duże inwestycje w sektorze energetyki. Jedną z najważniejszych inwestycji będzie budowa elektrowni jądrowych.

Wśród podanych lokalizacji zaznacz X tę, gdzie powstać ma pierwsza w Polsce elektrownia jądrowa.

a) Gąski, województwo zachodniopomorskie;
b) Bełchatów, województwo łódzkie;
c) Bogatynia, województwo dolnośląskie;
d) Lubiatowo-Kopalino, województwo pomorskie.

Zadanie 7. (0-4 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **4** pkt

W następnych latach wybudowane mają zostać kolejne elektrownie jądrowe. Rozważana jest również lokalizacja w województwie wielkopolskim, w miejscu likwidowanego Zespołu Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin".

A) Podaj nazwę surowca mineralnego, który był wykorzystywany w Zespole Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin".

.....

B) Wymień trzy korzyści środowiskowe lub gospodarcze, jakie może przynieść dla województwa wielkopolskiego budowa oraz funkcjonowanie elektrowni jądrowej w okolicach Konina.

- .....
  .....
- .....
  .....
- .....
  .....

Zadanie 8. (0-4 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **4** pkt

Poniżej zamieszczono dane dotyczące ludności województwa wielkopolskiego dla 2023 roku.

Liczba ludności województwa wielkopolskiego: **3 488 tys.**	
Urodzenia żywe: **27 532 os.**	Zgony: **35 134 os.**
Imigracja: **42 231 os.**	Emigracja: **40 202 os**.

Źródło: Rocznik statystyczny województw 2024. GUS

A) Oblicz wskaźnik przyrostu naturalnego w województwie wielkopolskim dla roku 2023. Wynik podaj w ‰, w zaokrągleniu do 0,1. Zapisz obliczenia.

Obliczenia

Odpowiedź: .....

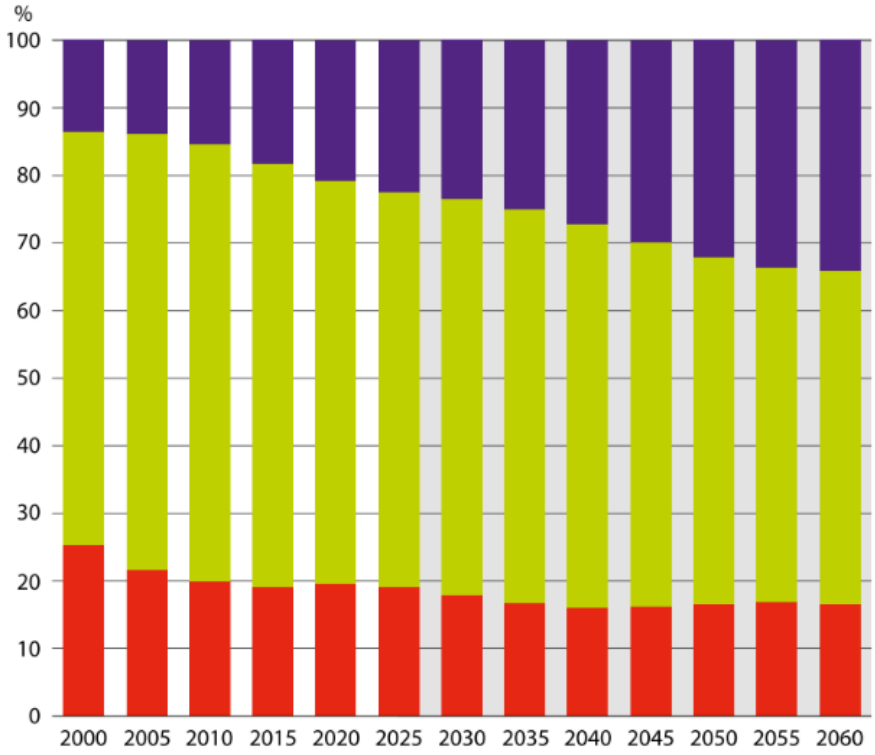
B) Oblicz liczbę ludności województwa wielkopolskiego na koniec 2023 roku. Uwzględnij wszystkie elementy wpływające na zmianę liczby ludności. Zapisz obliczenia.

Obliczenia

Odpowiedź: .....

Zadanie 9. (0-4 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **4** pkt

Na wykresach przedstawiono strukturę ludności województwa wielkopolskiego według grup wieku w latach 2000 - 2025 oraz prognozę do roku 2060. W podziale na grupy wiekowe uwzględniono ludność w wieku produkcyjnym oraz ludność w wieku nieprodukcyjnym (z podziałem na ludność w wieku przed i poprodukcyjnym).

Źródło: Atlas statystyczny województwa wielkopolskiego. GUS

Na podstawie wykresu przedstawiającego strukturę ludności województwa wielkopolskiego według grup wieku oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	Średni wiek mieszkańców województwa wielkopolskiego po roku 2000 wzrasta.	**P**	**F**
2.	W roku 2025 co trzeci mieszkaniec województwa wielkopolskiego był w wieku poprodukcyjnym.	**P**	**F**
3.	Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym będzie większa niż liczba osób w wieku produkcyjnym już w 2035 roku.	**P**	**F**
4.	W 2025 roku liczba osób w wieku produkcyjnym była taka sama jak liczba osób w wieku poprodukcyjnym.	**P**	**F**

Zadanie 10. (0-1pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **1** pkt

Zdjęcie przedstawia granitowy słup umieszczony nieopodal szczytu Krzemieniec [49°05`N; 22°34`E]. W tym miejscu spotykają się granice trzech państw. Na każdej z trzech ścian umieszczone są symbole poszczególnych państw. Na zdjęciu widać godło Polski oraz Ukrainy.

Źródło grafiki: https://commons.wikimedia.org/

Wpisz nazwę państwa, którego godło znajduje się na trzeciej ze ścian słupa, niewidocznej od strony fotografa. .....

Zadanie 11. (0-2pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **2** pkt

Takie miejsca jak opisane w poprzednim zadaniu, w których spotykają się granice trzech państw, nazywane są trójstykami.

A) Podkreśl liczbę wszystkich <u>lądowych trójstyków,</u> jakie posiada Polska, łącznie z trójstykiem przedstawionym w poprzednim zadaniu.

4 5 6 7

B) Wśród podanych niżej lądowych trójstyków, zaznacz X ten, który <u>nie istnieje</u>.

a) Polska – Niemcy – Czechy
b) Polska – Białoruś – Litwa
c) Polska – Słowacja – Czechy
d) Polska – Ukraina – Litwa

Zadanie 12. (0-4 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **4** pkt

Współrzędne geograficzne słupa granicznego ustawionego na trójstyku granic, który przedstawiony jest na zdjęciu z zadania 10, wynoszą **49°05`N; 22°34`E.**

A) Oblicz, na jakiej wysokości będzie górować Słońce w tym miejscu w dniach równonocy. Zapisz obliczenia.

Obliczenia

Odpowiedź: .....

B) Oblicz, która godzina czasu słonecznego będzie w miejscu trójstyku granic, jeżeli w pewnym miejscu Wielkopolski o współrzędnych 52°24`N; 17°04`E, jest godzina 12:50 czasu słonecznego. Zapisz obliczenia.

Obliczenia

Odpowiedź: .....

Zadanie 13. (0-3 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **3** pkt

W tabeli zamieszczono dane dotyczące wysokości górowania Słońca w miejscu przedstawionym na zdjęciu z zadania 10. Pomiarów dokonywano w odstępach tygodniowych - w tabeli podano wyniki pomiarów w dniu wykonania zdjęcia oraz tydzień wcześniej i tydzień później.

Wysokość górowania Słońca w stopniach		
Tydzień wcześniej	W dniu wykonywania zdjęcia	Tydzień później
60°	58°	56°

Na podstawie załączonych wyników ustal, kiedy wykonano zdjęcie. Zaznacz X poprawną odpowiedź.

a) Zdjęcie wykonano na początku czerwca
b) Zdjęcie wykonano na początku sierpnia
c) Zdjęcie wykonano na początku września

Uzasadnij wskazaną wyżej odpowiedź. Wykaż, dlaczego pozostałe dwie odpowiedzi nie są poprawne. Odnieś się wyłącznie do kwestii związanych z wysokością Słońca i oświetleniem Ziemi podczas ruchu obiegowego.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 14. (0-1pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **1** pkt

Zdjęcie przedstawia szczyt Wielkiej Rawki widziany ze szczytu Krzemieńca. Idąc na szczyt Wielkiej Rawki turyści mogą obserwować piętrowość roślinną. Szczyt Wielkiej Rawki znajduje się w piętrze roślinnym już powyżej granicy lasu. Opis tego piętra znajduje się obok zdjęcia.

„...wysokogórska roślinność składającą się z poduszkowych roślin zielnych, krzewinek szpalerowych i bylin (traw, sitów) ..."

Szkolny słownik geograficzny

Źródło: autor Milan Bališin, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kremenec_007.JPG, CC BY-SA 3.0

Podaj lokalną nazwę piętra roślinnego, które występuje powyżej granicy lasu w tej części Karpat.

.....

Zadanie 15. (0-1 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **1** pkt

W 2021 roku zbiorowiska lasów karpackich w Bieszczadzkim Parku Narodowym wpisane zostały jako obiekt przyrodniczy na Listę światowego dziedzictwa UNESCO.

Wpisz znak X obok podpunktu, w którym podano walory przyrodnicze, które zadecydowały o umieszczeniu zbiorowisk roślinnych Karpat na Liście światowego dziedzictwa UNESCO.

	Występowanie śródleśnych torfowisk oraz lasów bagiennych i wilgotnych w szczególności sosnowo - brzozowych lasów bagiennych.
	Występowanie pierwotnego lasu mieszanego, charakterystycznego dla Europy Środkowej, z unikalnym starodrzewem i ostoją największego ssaka lądowego Europy.
	Występowanie lasów bukowych o wysokim stopniu naturalności i unikalnym starodrzewem przekraczającym 350 lat.

Zadanie 16. (0-2 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **2** pkt

Zbiorowiska roślinne z Karpat są jednym z dwóch obiektów przyrodniczych w Polsce, które znajdują się na Liście światowego dziedzictwa UNESCO. Poniżej zamieszczono zdjęcie drugiego obszaru, który przedziela granica państwa.

Źródło grafiki: https://zpe.gov.pl/a/przeczytaj/DDL9IaqA7

A) Podaj nazwę polskiego parku narodowego, którego walory przyrodnicze również zostały docenione poprzez umieszczenie na Liście światowego dziedzictwa UNESCO.

.....

B) Wskaż państwo sąsiadujące z Polską, na terenie którego znajduje się pozostała część tego unikalnego obszaru.

.....

Zadanie 17. (0-2 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **2** pkt

Poniżej zamieszczono listę sześciu polskich rzek.

A) Zaznacz X nazwę rzeki, która nie przepływa przez teren województwa wielkopolskiego.

- ☐ Barycz
- ☐ Gwda
- ☐ Noteć
- ☐ Obra
- ☐ Odra
- ☐ Prosna

B) Wpisz nazwę rzeki wymienionej w podpunkcie A), która chociaż przepływa przez obszar województwa wielkopolskiego, nie jest położona w dorzeczu Warty.

.....

Zadanie 18. (0-3 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **3** pkt

Na zdjęciach przedstawiono dwa pomniki przyrody nieożywionej. Tego typu obiekty są bardzo powszechne na terenie całej Wielkopolski.

Wielkopolski Park Narodowy	***Gołuchów***

Źródło: autor Andrzej Błaszczak; https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jaros%C5%82awiec._G%C5%82az_le%C5%9Bnik%C3%B3w_01.jpg; CC BY-SA 4.0,
Autor Autor Fallaner; https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Goluchow_Stone_of_Saint_Hedwig_of_Andechs_2019_P02.jpg, CC BY-SA 4.0.

A) Podaj nazwę, jaką w geografii określa się tego rodzaju obiekty.

.....

B) Wyjaśnij, jaka jest geneza tych obiektów przyrody nieożywionej. W odpowiedzi uwzględnij miejsce ich pochodzenia oraz czynnik rzeźbotwórczy i procesy, które są odpowiedzialne za obecność tych obiektów przyrodniczych w krajobrazie Wielkopolski.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

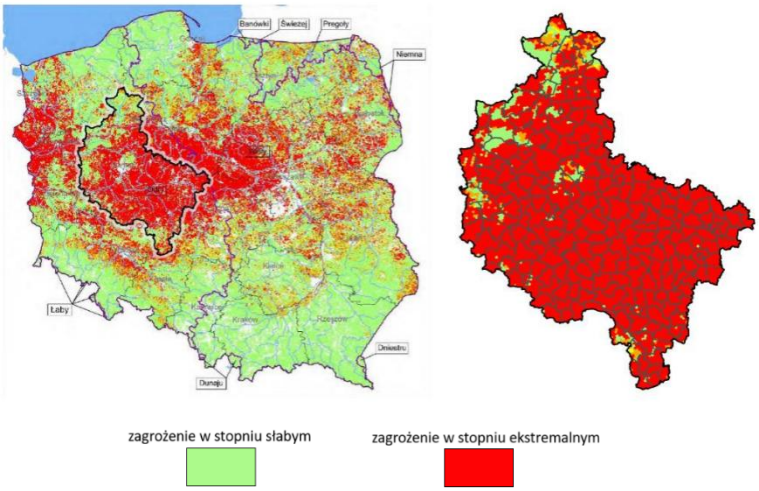
.....

.....

.....

Zadanie 19. (0-2 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **2** pkt

Poniżej zamieszczono mapę Polski oraz mapę Wielkopolski, na których przedstawiono stopień zagrożenia wystąpieniem jednego ze zjawisk klimatycznych, które wpływają niekorzystnie na gospodarkę. Jak podają autorzy publikacji „Zmiany klimatu w Wielkopolsce" zjawiskiem tym zagrożone jest 90% obszarów rolnych i leśnych w województwie wielkopolskim.

Źródło: Zmiany klimatu w Wielkopolsce.

file:///C:/Users/HP/Downloads/Zmiany%20Klimatu%20w%20WLKP_PL%20(1).pdf

A) Zaznacz X podpunkt, w którym podano rodzaj zjawiska, którym zagrożona jest Wielkopolska.

a) wystąpienie powodzi,

b) wystąpienie suszy,

c) wystąpienie trąb powietrznych,

d) wystąpienie silnych mrozów.

B) Zaznacz X podpunkt, w którym podano główną przyczynę zjawiska, którym zagrożona jest Wielkopolska.

a) duże różnice wysokości i spadki terenu,

b) napływ mas powietrza arktycznego,

c) położenie w cieniu opadowym,

d) zderzenia mas powietrza arktycznego i zwrotnikowego.

Wypełnia Rejonowa Komisja Konkursowa

Liczba uzyskanych punktów ..... **/ 60**

.....

Podpis nauczyciela oceniającego (imię i nazwisko)

Brudnopis (nie podlega ocenie)

Kod ucznia

Data urodzenia uczestnika

Dzień Miesiąc Rok

Wojewódzki Konkurs Geograficzny

dla uczniów szkół podstawowych województwa wielkopolskiego

Rok szkolny 2025/2026

STOPIEŃ WOJEWÓDZKI

Instrukcja dla uczestnika:

1. *Sprawdź, czy test zawiera **18 stron**. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś Komisji.*
2. *Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.*
3. *Pisz czytelnie i używaj tylko długopisu lub pióra z czarnym lub niebieskim tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.*
4. *Test, do którego przystępujesz, zawiera **20 zadań**. Wśród nich są zadania zamknięte i zadania otwarte wymagające krótkiej odpowiedzi.*
5. *Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź.*
6. *Przy każdym zadaniu podano liczbę punktów, które możesz otrzymać za poprawnie wykonane polecenie.*
7. *W **zadaniach otwartych**, zapisz **pełne rozwiązania,** starannie i czytelnie, w miejscach wyznaczonych przy poszczególnych zadaniach. Pamiętaj, że pominięcie argumentacji lub istotnych obliczeń w rozwiązaniu zadania otwartego może spowodować, że za to rozwiązanie nie będziesz mógł dostać pełnej liczby punktów. Pomyłki przekreślaj (nie stosuj korektora).*
8. *Redagując odpowiedzi do zadań, możesz wykorzystać miejsca opatrzone napisem **Brudnopis**. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.*
9. *Możesz korzystać z linijki, lupy oraz kalkulatora prostego.*
10. *Podczas trwania konkursu nie możesz korzystać ani z pomocy naukowych, ani podpowiedzi kolegów – narażasz ich i siebie na dyskwalifikację. Nie wolno Ci również zwracać się z jakimikolwiek wątpliwościami dotyczącymi treści zadań do członków Komisji Konkursowej.*
11. *Za rozwiązanie arkusza możesz uzyskać maksymalnie **60 punktów**. Finalistą konkursu zostaje uczestnik, który otrzyma minimum **50%** możliwych do zdobycia punktów, czyli **30 punktów**. Laureatem zostaje uczestnik, który otrzyma minimum **80%** możliwych do zdobycia punktów czyli **48 punktów***
12. *Na udzielenie odpowiedzi masz **90 minut**.*

Życzymy Ci powodzenia!

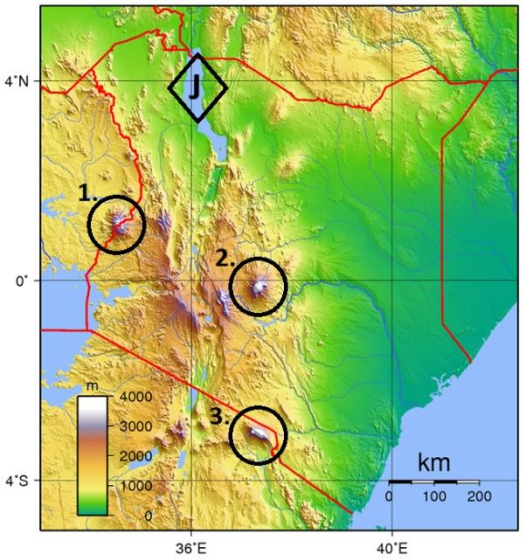
Wypełnia Wojewódzka Komisja Konkursowa

……

Imię i nazwisko uczestnika **Liczba uzyskanych punktów** ……. **/ 60**

Zadanie 1. (0-3 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **3** pkt

Mapa hipsometryczna przedstawia fragment wschodniej Afryki.

Źródło: https://zpe.gov.pl/; zmodyfikowane

A) Na mapie cyframi 1-3 zaznaczono trzy pasma i masywy górskie.

Zapisz nazwę najwyższego szczytu Afryki oraz numer, który wskazuje jego lokalizację.

Nazwa szczytu ..... nr .....

B) Charakterystycznym elementem krajobrazu wschodniej Afryki są liczne jeziora.

Zapisz nazwę jeziora, oznaczonego na mapie literą J. oraz podaj jego typ genetyczny.

Nazwa jeziora ..... typ genetyczny .....

C) Wyjaśnij, jaki jest związek przyczynowo – skutkowy między występowaniem jezior we wschodniej Afryce a procesami geologicznymi zachodzącymi w tej części kontynentu. W uzasadnieniu odnieś się do zjawisk zachodzących na granicy płyt litosfery.

.....

.....

.....

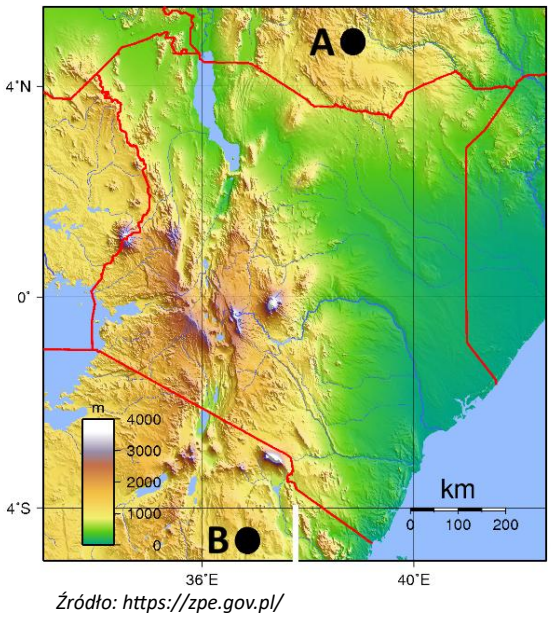
.....

.....

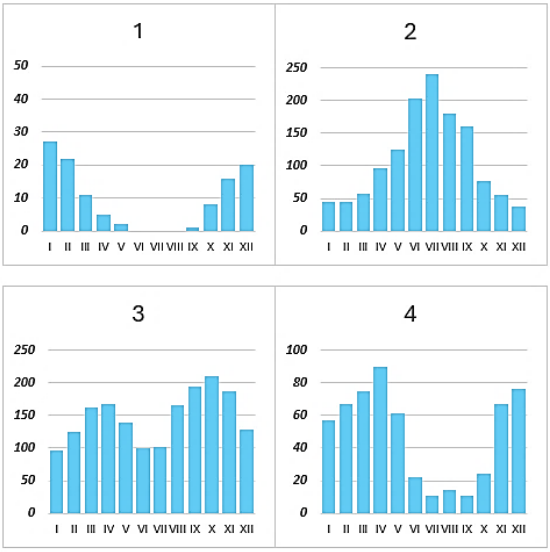
.....

Zadanie 2. (0-3 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **3** pkt

Na mapie hipsometrycznej przedstawiającej fragment wschodniej Afryki zaznaczono punkty A i B. Obok mapy zamieszczono cztery wykresy przedstawiające zróżnicowanie opadów w ciągu roku (wielkość opadów podano w mm).

Źródło: https://zpe.gov.pl/

Źródło: opracowanie autorski, na podstawie https://pl.climate-data.org/

A) Każdemu z zaznaczonych na mapie punktów A i B przyporządkuj po <u>jednym</u> wykresie przedstawiającym charakterystyczny dla niego rozkład opadów w ciągu roku (pomiń przy wyborze wysokość bezwzględną oraz odległość od morza).

Punkt A, numer wykresu ..... Punkt B, numer wykresu .....

B) Zaznacz X poprawne wyjaśnienie wpływu cyrkulacji w strefie międzyzwrotnikowej na zróżnicowanie opadów w ciągu roku w zaznaczonych na mapie punktach.

☐ Większe opady są wówczas, kiedy nad obszarami występuje ruch wznoszący powietrza.

☐ Większe opady są wówczas, kiedy nad obszarami występuje ruch opadający powietrza.

☐ Większe opady są wówczas, kiedy nad obszarami wieją pasaty ku zwrotnikom.

☐ Większe opady są wówczas, kiedy nad obszarami wieją wiatry od oceanu.

Zadanie 3. (0-2 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **2** pkt

Zdjęcie przedstawia szczyt Kamerun (Fako) znajdujący się nad Zatoką Gwinejską w Afryce. Szczyt wznosi się na wysokość 4095 m n.p.m.

Źródło: autor Photokadaffi; https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mont_Cameroun6.jpg. CC BY-SA 4.0

Turyści wybierający się na szczyt Kamerun (Fako) powinni być przygotowani na trudne warunki pogodowe i posiadać w ekwipunku odzież termiczną oraz inne akcesoria chroniące przed ujemnymi temperaturami.

Oblicz i podaj, po przekroczeniu jakiej wysokości n.p.m. może wystąpić temperatura ujemna, która jest efektem zmian temperatury wraz z wysokością. W obliczeniach przyjmij średnią wartość zmiany temperatury o 0,6°C na 100 m. Miejscowość, z której wyruszą turyści położona jest na wysokości 80 m n.p.m. Temperatura powietrza w tej miejscowości w dniu wycieczki wynosi 21°C.

Zapisz obliczenia.

Obliczenia

Odpowiedź: .....

Zadanie 4. (0-1 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **1** pkt

Zaznacz X nazwisko pierwszego Polaka, który stanął na szczycie Kamerunu (Fako).

- ☐ Aleksander Czekanowski
- ☐ Kazimierz Nowak
- ☐ Ignacy Domeyko
- ☐ Benedykt Dybowski
- ☐ Stefan Szolc-Rogoziński
- ☐ Henryk Arctowski

Zadanie 5. (0-3 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **3** pkt

Polski podróżnik Marek Kamiński jako pierwszy na świecie zdobył oba bieguny w jednym roku. Osiągnięcie takiego celu wymagało zaplanowania wypraw. Jeden z biegunów został zdobyty przez wyprawę w maju a drugi w grudniu 1995 roku.

A) Zapisz przy nazwach biegunów, w których miesiącach (maj lub grudzień) Marek Kamieński dotarł do każdego z nich.

BIEGUN POŁUDNIOWY	BIEGUN PÓŁNOCNY

B) Uzasadnij, dlaczego wybór takich miesięcy był najbardziej sprzyjający obu wyprawom. W uzasadnieniu podaj dwa argumenty i opisz ich wpływ na przebieg wypraw.

- .....
  .....
  .....
  .....
  .....

- .....
  .....
  .....
  .....
  .....

Zadanie 6. (0-2 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **2** pkt

Mapa przedstawia Antarktydę wraz z obszarem okołobiegunowym. Na mapie pogrubiono czarnym kolorem równoleżnik 60°S.

Źródło: autor: Tentotwo; https://pl.wikipedia.org/wiki/. CC BY-SA 3.0.
Zmodyfikowane poprzez dodanie oznaczeń

Zaznacz X <u>dwie</u> poprawne odpowiedzi dotyczące wskazanego równoleżnika.

Zaznaczony na mapie równoleżnik wyznacza:

☐ geograficzny zasięg kontynentu Antarktydy;

☐ zasięg lodu pływającego;

☐ zasięg występowania dnia i nocy polarnej;

☐ obszar Oceanu Południowego;

☐ zasięg występowania kolonii lęgowych pingwina cesarskiego;

☐ terytorium objęte Traktatem Antarktycznym;

☐ zasięg występowania dziury ozonowej w warstwie stratosfery.

Zadanie 7. (0-2 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **2** pkt

Na mapie Antarktydy z poprzedniego zadania zaznaczono punkt A na Wyspie Berknera, gdzie rozpoczęła się wyprawa Marka Kamińskiego na biegun południowy.

Oblicz, ile kilometrów (wzdłuż zaznaczonego kolorem czerwonym południka) miał do przejścia Marek Kamiński, jeżeli wybrzeża Wyspy Berknera położone są na 77°S. (Zapisz obliczenia. Przyjmij, że Ziemia ma kształt kuli. Wynik podaj z dokładnością do 0,1).

Obliczenia

Odpowiedź: .....

Zadanie 8. (0-2 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **2** pkt

A) Oblicz, jaka byłaby skala mianowana mapy, gdyby odległość na mapie od punktu A do bieguna wynosiła 2,1 cm. Zapisz obliczenia. Wynik podaj z dokładnością do 0,1.

Obliczenia

Odpowiedź: .....

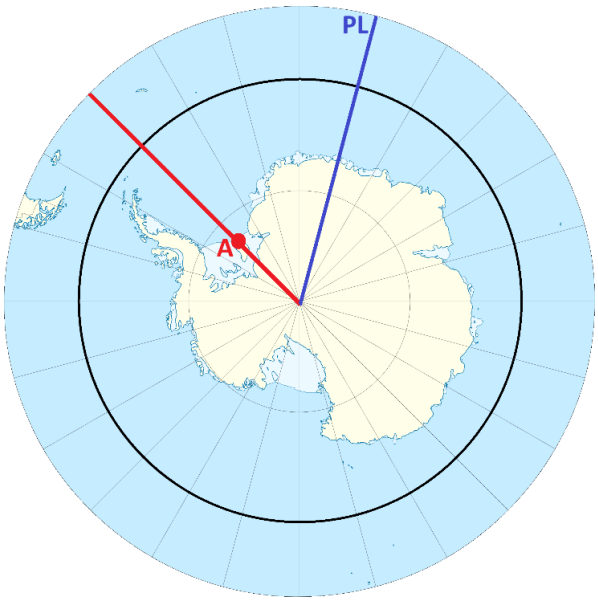
B) Wśród podanych skal zaznacz X tę skalę liczbową, która jest najbliższa Twoim obliczeniom.

☐ 1 : 700 000 000 ☐ 1 : 7 000 000 ☐ 1 : 6 500 000

☐ 1 : 650 000 000 ☐ 1 : 70 000 000 ☐ 1 : 700 000

Zadanie 9. (0-4 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **4** pkt

Na mapie Antarktydy zaznaczono kolorami: południk strefowy przechodzący przez terytorium Polski (oznaczony symbolem PL) oraz drugi południk, który przechodzi przez punkt A na Wyspie Berknera.

Źródło: autor: Tentotwo;https://pl.wikipedia.org/wiki. CC BY-SA 3.0.
Zmodyfikowane poprzez dodanie oznaczeń

A) Zapisz długość geograficzną południka strefowego przechodzącego przez terytorium Polski.

Odpowiedź: .....

B) Zapisz długość geograficzną południka przechodzącego przez Wyspę Berknera.

Odpowiedź: .....

C) Oblicz, która godzina czasu strefowego będzie dzisiaj w Polsce, jeżeli na południku przechodzącym przez Wyspę Berknera jest godzina 10:50 czasu strefowego. Zapisz obliczenia.

Obliczenia

Odpowiedź: .....

Zadanie 10. (0-3 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **3** pkt

Na zdjęciu satelitarnym przedstawiono fragment wybrzeża Ameryki Południowej. Charakterystyczną cechą tego rodzaju wybrzeży są wcinające się na kilkadziesiąt, a niekiedy na kilkaset kilometrów w głąb lądu wąskie zatoki.

Źródło: Europejska Agencja Kosmiczna; https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Tierra_del_Fuego_by_Sentinel-1D_ESA514877.jpg. CC BY-SA IGO 3.0

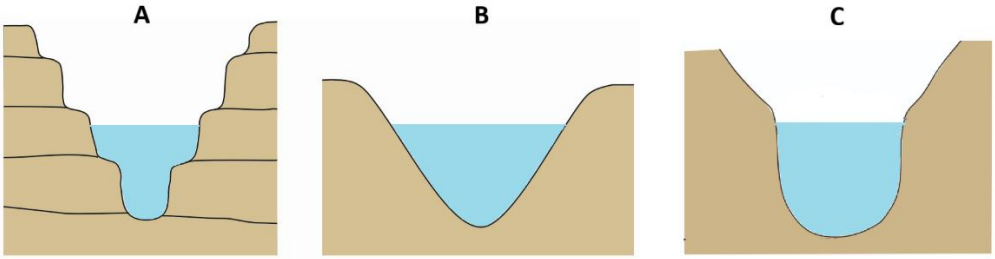
A) Podaj nazwę jaką w geografii określa się zatoki morskie, których zdjęcie i opis podano wyżej.

Odpowiedź: .....

B) Podaj nazwę europejskiego państwa, które posiada taki sam rodzaj wybrzeża jak na zdjęciu.

Odpowiedź: .....

C) Poniżej zamieszczono trzy przekroje.

Źródło: https://epodreczniki.open.agh.edu.pl/, zmodyfikowane

Zapisz literę, którą oznaczono rysunek przedstawiający przekrój poprzeczny przez zatokę występującą na wybrzeżu ze zdjęcia satelitarnego.

Odpowiedź: .....

Zadanie 11. (0-1 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **1** pkt

Podaj nazwę położonego na wyspie przylądka, który stanowi najdalej na południe wysunięty punkt Ameryki Południowej. Akweny położone w pobliżu tego przylądka słyną z silnych wiatrów i sztormów.

Odpowiedź: .....

Zadanie 12. (0-3 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **3** pkt

A) Zaznacz X <u>dwie</u> formy rzeźby terenu, które powstały w wyniku erozyjnej działalności lodowców górskich.

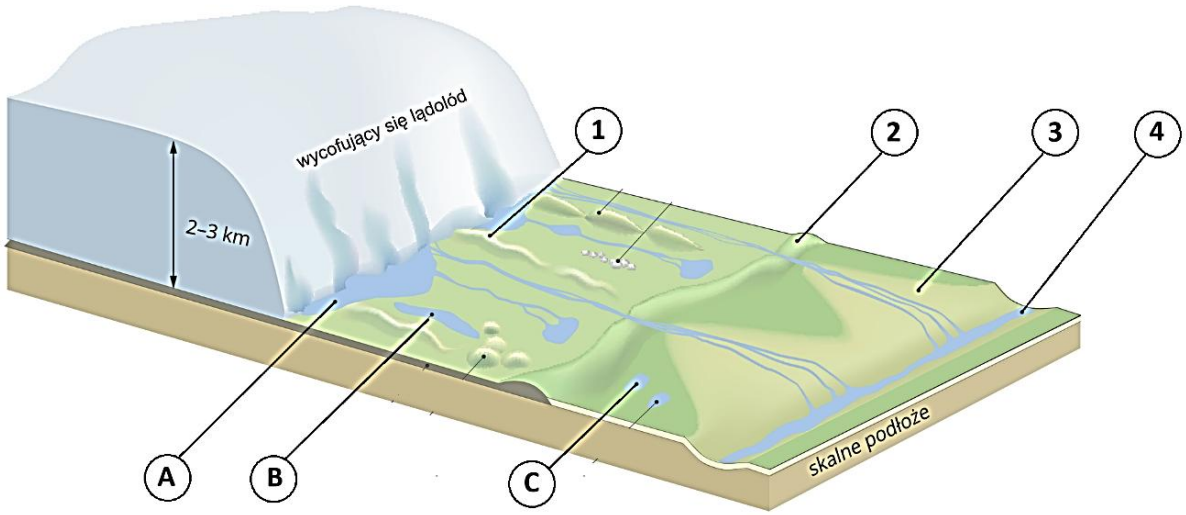
- ☐ Doliny V – kształtne
- ☐ Doliny U - kształtne
- ☐ Rynny podlodowcowe
- ☐ Żleby
- ☐ Kaniony
- ☐ Kotły lodowcowe

B) Podaj nazwy <u>dwóch</u> polskich parków narodowych, w których rzeźba terenu ukształtowana została w wyniku działalności lodowców górskich.

- .....
- .....

Zadanie 13. (0-5 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **5** pkt

Na rysunku przedstawiono formy rzeźby polodowcowej.

Źródło: Zintegrowana Platforma Edukacyjna; https://zpe.gov.pl/a/wplyw-zlodowacen-na-rzezbe-polski/DE0hDxs74; zmodyfikowane

A) Uzupełnij tabelę zgodnie z poleceniami:

- **w pierwszej kolumnie wpisz nazwy form terenu oznaczonych na rysunku cyframi 1 – 4;**
- **w kolumnie „Czynnik rzeźbotwórczy" postaw znak X wybierając lądolód lub wody polodowcowe zgodnie z genezą formy;**
- **w kolumnie „Proces" postaw znak X wybierając akumulację lub erozję zgodnie z genezą formy.**

Nr	Nazwa formy	Czynnik rzeźbotwórczy		Proces	
		Lądolód	Wody polodowcowe	Akumulacja	Erozja
1					
2					
3					
4					

B) Na rysunku literami A - C zaznaczono jeziora polodowcowe.

Zapisz nazwę typu jezior polodowcowych reprezentowanych przez Jezioro Hańcza. Zapisz oznaczenie literowe, jakim zaznaczono ten rodzaj jezior polodowcowych na rysunku.

Nazwa typu jeziora polodowcowego ..... Oznaczenie literowe .....

Zadanie 14. (0-3 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **3** pkt

W tabeli zamieszczono trzy regiony fizycznogeograficzne, które w całości bądź w części położone są w województwie wielkopolskim.

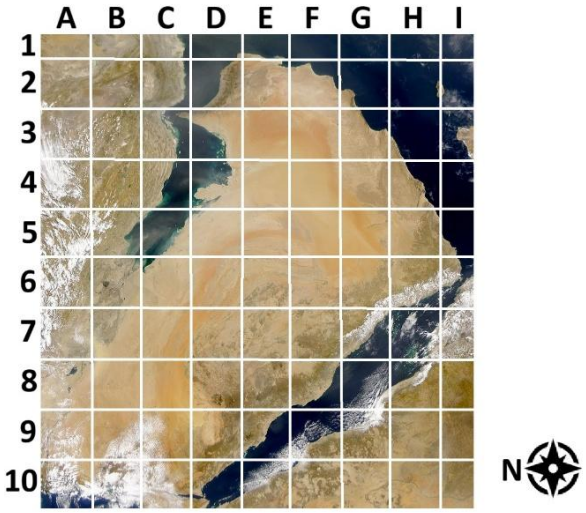
Uzupełnij tabelę wpisując słowa: TAK, jeżeli dany obszar był objętym wskazanym zlodowaceniem lub NIE, kiedy dane zlodowacenie go nie obejmowało.

	Wzgórza Ostrzeszowskie	**Wysoczyzna Kaliska**	**Pojezierze Chodzieskie**
Zlodowacenie południowopolskie			
Zlodowacenie środkowopolskie			
Zlodowacenie północnopolskie			

Zadanie 15. (0-1 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **1** pkt

Na zdjęciu wykonanym z okna samolotu widoczny jest fragment pewnego miasta. Znajdujący się w tym mieście port lotniczy obsłużył w roku 2024 około 90 milionów pasażerów. Miasto położone jest w regionie przedstawionym na zdjęciu satelitarnym.

Źródło: autor: Wiedza i filozofia; https://commons.wikimedia.org/wiki; CC BY-SA 4.0. autor: Centrum Lotów Kosmicznych NASA; https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Arabian_Peninsula_dust_SeaWiFS.jpg; domena publiczna, Zmodyfikowane poprzez dodanie oznaczeń.

Podaj nazwę miasta oraz zapisz oznaczenie pola (litera i numer), w którym jest ono zlokalizowane.

Nazwa miasta ....., lokalizacja .....

Zadanie 16. (0-6 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **6** pkt

Poniżej zamieszczono sześć regionów geograficznych na świecie, różniących się warunkami przyrodniczymi rozwoju rolnictwa.

Uzupełnij tabelę wpisując obok nazwy każdego regionu oznaczenie literowe (A-H) czynnika utrudniającego lub sprzyjającego rozwojowi rolnictwa na jego obszarze. Każdy czynnik może zostać użyty tylko raz, dwa czynniki nie pasują do żadnego regionu.

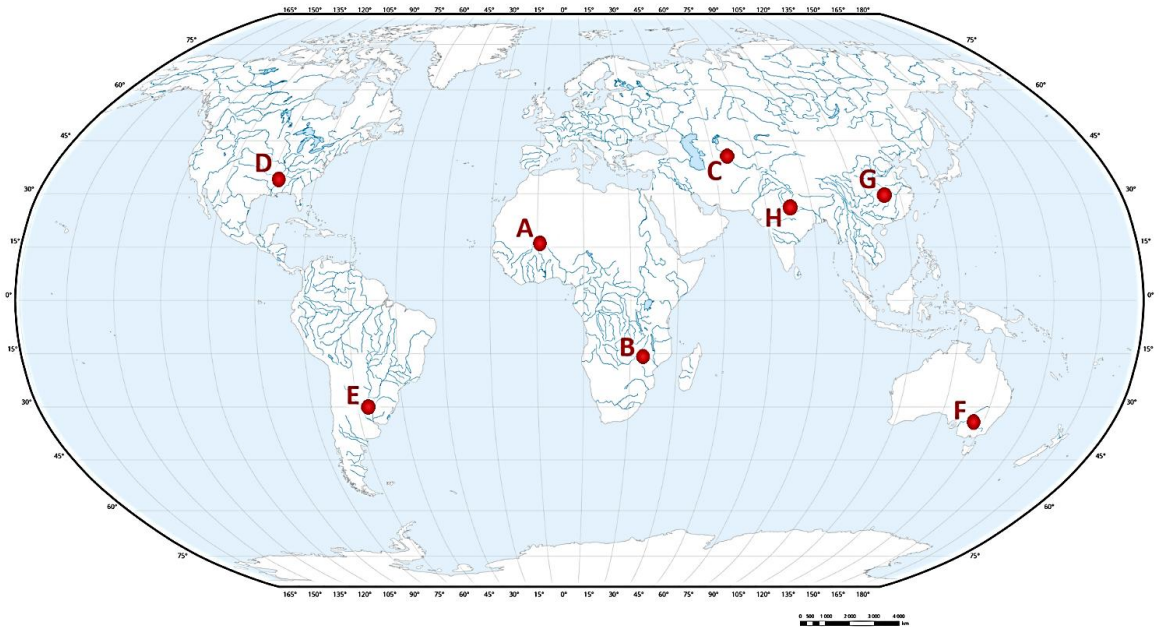
Region geograficzny	**Czynnik utrudniający lub sprzyjający rozwojowi rolnictwa**
Nizina Mezopotamska	
Sahel	
Półwysep Labrador	
Wielkie Równiny	
Dorzecze Murray	
Borneo	

Czynniki utrudniające lub sprzyjające rozwojowi rolnictwa:

A. Występowanie wieloletniej zmarzliny oraz krótki okres wegetacyjny.
B. Występowanie wód podziemnych samoczynnie wypływających pod ciśnieniem.
C. Występowanie gleb wyjałowionych przez intensywne opady deszczu.
D. Występowanie gleb utworzonych na skałach wapiennych.
E. Występowanie gleb utworzonych na skałach lessowych.
F. Występowanie gleb utworzonych na osadach akumulacji rzecznych.
G. Występowanie zasolonych gleb oraz suszy.
H. Występowanie nocy polarnej.

Zadanie 17. (0-4 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **4** pkt

Na mapie zaznaczono osiem rzek a poniżej zamieszczono opis czterech z nich.

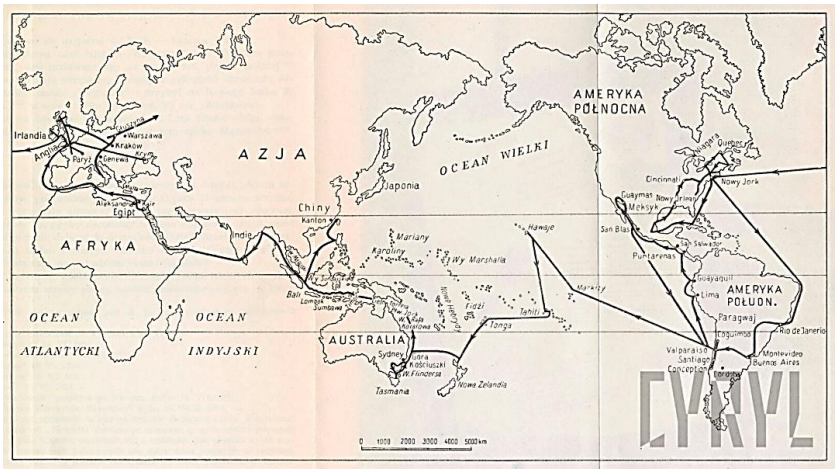
Źródło: Zintegrowana Platforma Edukacyjna; https://zpe.gov.pl/a/przeczytaj/D6x3y98u8; zmodyfikowane

Uzupełnij tabelę. Wpisz nazwę rzeki obok opisu, który jej dotyczy. W ostatniej kolumnie wpisz oznaczanie literowe tej rzeki na mapie.

Opis rzeki	**Nazwa rzeki**	**Oznaczenie literowe**
Druga pod względem długości rzeka na kontynencie. Posiada rozległe estuarium, nad brzegami którego zlokalizowane są stolice dwóch państw.		
Rzeka wypływa z lodowców a uchodziła do jeziora. Płynie przez obszar o bardzo małych sumach opadów. Większość jej wód wykorzystywana jest obecnie do nawadniania upraw np. bawełny.		
Rzeka od tysięcy lat stanowiła ważną rolę w żegludze śródlądowej regionu. Współcześnie ma znaczenie głównie energetyczne. Wybudowano na niej kilka hydroelektrowni, w tym największą na świecie pod względem mocy.		
Mimo, że źródła rzeki znajdują się tylko kilkaset kilometrów od najbliższego oceanu, rzeka ma ponad 4 tys. kilometrów długości. Na obszarze jej delty odkryto bogate złoża węglowodorów – surowców energetycznych.		

Zadanie 18. (0-4 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **4** pkt

Mapa przedstawia trasę wyprawy jednego z polskich podróżników. Osoba ta uznawana jest za pierwszego Polaka, który odbył podróż dookoła świata w celach naukowych.

Źródło: Cyfrowe Repozytorium Lokalne; https://cyryl.poznan.pl/

A) Zapisz imię i nazwisko podróżnika, którego trasę wyprawy przedstawiono na mapie.

Odpowiedź: .....

B) Podróżnik, którego dotyczy zadanie, podczas wyprawy zajmował się różnymi pracami naukowymi, między innymi badał zjawiska wulkaniczne.

Wśród podanych nazw współczesnych państw, zaznacz X te trzy miejsca, które znalazły się na trasie wyprawy podróżnika i gdzie można współcześnie powtórzyć obserwacje aktywnego wulkanizmu.

☐ Nowa Zelandia	☐ Indie	☐ Brazylia
☐ Egipt	☐ Indonezja	☐ Peru

C) Podróżnik, którego dotyczy zadanie, cechował się dużą wrażliwością na kwestie społeczne. Odwiedzając różne regiony miał okazję kontaktu z rdzenną ludnością zamieszkującą te obszary.

Zapisz nazwy, jakimi określana jest rdzenna ludność Australii oraz Nowej Zelandii, którą poznał podróżnik.

Australia .....

Nowa Zelandia .....

Zadanie 19. (0-6 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **6** pkt

Podróżnik, o którym mowa w poprzednim zadaniu odwiedził regiony świata, w których występują różnorodne kataklizmy związane z siłami przyrody. Poniżej zamieszczono zdjęcia dwóch takich zagrożeń.

A

B

Źródło: autor: Justin Hobson, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:F5_tornado_Elie_Manitoba_2007.jpg.wolna licencja.

Źródło: Zintegrowana Platforma Edukacyjna, https://zpe.gov.pl/

A) Podaj lokalne nazwy, jakimi określa się zjawisko przedstawione na zdjęciu B we wskazanych niżej lokalizacjach.

Wielkie Antyle ..... Tajwan .....

B) Oceń, czy poniższe informacje dotyczące zjawisk przedstawionych na zdjęciach są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	Oba zjawiska cechują się sezonowością występowania, częściej powstają w sezonie ciepłym, a rzadziej w sezonie chłodnym.	**P**	**F**
2.	Zjawisko przedstawione na zdjęciu B powstaje gwałtownie, co zmniejsza szanse na prognozowanie, w którym regionie i kiedy wystąpi.	**P**	**F**
3.	Czynnikiem sprzyjającym występowaniu zjawiska przedstawionego na zdjęciu A jest równoleżnikowy układ form rzeźby w Ameryce Północnej.	**P**	**F**
4.	Wraz z obserwowanymi współcześnie zmianami klimatycznymi przewiduje się częstsze występowanie obu zjawisk.	**P**	**F**

Zadanie 20. (0-2 pkt) Liczba uzyskanych punktów _____ / **2** pkt

Poniżej zamieszczono znaki ustawione w miejscach szczególnie niebezpiecznych podczas wystąpienia jednego ze zjawisk przyrodniczych. Zjawisko to może mieć charakter katastrofy naturalnej.

Źródło: autor GK Kioto; https://commons.wikimedia.org. CC BY-SA 4.0

Podaj dwie <u>różne przyczyny przyrodnicze</u>, które mogą wywołać to zjawisko.

- .....
  .....

- .....
  .....

Wypełnia Wojewódzka Komisja Konkursowa

Liczba uzyskanych punktów: .....

.....
Podpis osoby oceniającej (imieniem i nazwiskiem)

Brudnopis (nie podlega ocenie)

Klucz odpowiedzi

Nr zadania	Rozwiązanie	Liczba punktów	Zasady oceniania
1.	Poprawna odpowiedź: województwo lubelskie	0-1	1 pkt – poprawna odpowiedź. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.
2.	Poprawne rozwiązanie i odpowiedź: $1\ \text{cm} \rightarrow X\ \text{km}$ $23{,}9\ \text{cm} \rightarrow 478\ \text{km}$ $23{,}9\ \text{cm} \times X\ \text{km} = 1\text{cm} \times 478\ \text{km}$ $X = \frac{1\text{cm} \times 478\ \text{km}}{23{,}9\ \text{cm}} = 20\ \text{km}$ $1: 2\,000\,000$ lub $\frac{1\text{cm}}{23{,}9\ \text{cm}} = \frac{X\ \text{km}}{478\ \text{km}}$ $23{,}9\ \text{cm} \times X\ \text{km} = 1\ \text{cm} \times 478\ \text{km}$ $X = 20\ \text{km}$ $1: 2\,000\,000$	0-2	2 pkt – poprawny sposób obliczenia oraz poprawnie zapisana skala mapy w <u>postaci liczbowej.</u> 1 pkt – poprawny sposób obliczenia. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

3.	Poprawna odpowiedź: F P P F	0-4	4 pkt – cztery poprawne odpowiedzi. 3 pkt – trzy poprawne odpowiedzi. 2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi. 1 pkt – jedna poprawna odpowiedź. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.
4.	Przyznaje się punkty za odpowiedź zawierającą **różne** obiekty lub obszary służące rozwojowi aktywności fizycznej i wskazanie do każdego obiektu lub obszaru **innego** rodzaju aktywności fizycznej, którą można tam uprawiać. • Wskazane przez ucznia obiekty lub obszary muszą spełniać funkcje rekreacyjne i służyć aktywności fizycznej, nie zaliczamy odpowiedzi np. *muzeum;* • Oceniamy tylko rodzaje faktycznej aktywności fizycznej, nie zaliczamy odpowiedzi np. *plażowanie, opalanie się, biwakowanie, przebywanie,* itp.; • Wskazane przez ucznia rodzaje aktywności fizycznej powinny być w każdym punkcie inne. Jeżeli uczeń wpisze w kolumnie obiekty/obszary *park* i *ścieżki rowerowe,* a w kolumnie rodzaj aktywności powtórzy dwukrotnie *jazda na rowerze*, ocenie podlega tylko jeden wiersz. Przykładowe odpowiedzi: **Ścieżki rowerowe** → jazda na rowerze, przejażdżki rowerowe, jazda na hulajnodze, jazda na deskorolce itp.	0-4	4 pkt – cztery poprawne odpowiedzi zawierające obiekt/obszar i rodzaj aktywności. 3 pkt – trzy poprawne odpowiedzi zawierające obiekt/obszar i rodzaj aktywności. 2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi zawierające obiekt/obszar i rodzaj aktywności. 1 pkt – jedna poprawna odpowiedź zawierająca obiekt/obszar i rodzaj aktywności. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

	Park → spacery, bieganie, nordic walking, jazda na rowerze itp. **Las** → spacery, bieganie, nordic walking, jazda na rowerze itp. **Boisko** → gra w piłkę nożną, gra w piłkę itp. **Kąpielisko** → pływanie itp. **Plaża** → gra w piłkę plażową, gra w siatkówkę plażową itp. **Zalew** → pływanie, pływanie rowerkami wodnymi itp.		
5.	Przyznaje się punkty za każdą poprawnie wypełnioną komórkę tabeli tj. poprawne wpisanie daty i obliczenie wartości amplitudy temperatury dobowej. Poprawna odpowiedź: 05.09.2025 lub 5 września → 16°C (30°C - 14°C) 04.09.2025 lub 4 września → 11° (25°C - 14°C)	0-4	4 pkt – cztery poprawne odpowiedzi. 3 pkt – trzy poprawne odpowiedzi. 2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi. 1 pkt – jedna poprawna odpowiedź. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.
6.	Poprawna odpowiedź: D	0-1	1 pkt – poprawna odpowiedź. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.
7.	Poprawna odpowiedź: B → C → A lub Lasy świerkowe → kosodrzewina → łąki wysokogórskie	0-1	1 pkt – poprawna odpowiedź. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.
8.	Poprawna odpowiedź: A. Ocean Indyjski B. Australia C. Afryka D. Ocean Atlantycki	0-4	4 pkt – cztery poprawne odpowiedzi. 3 pkt – trzy poprawne odpowiedzi. 2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi. 1 pkt – jedna poprawna odpowiedź. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

9.	Poprawna odpowiedź: S W	0-2	2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi. 1 pkt – jedna poprawna odpowiedź. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.
10.	Poprawna odpowiedź: C	0-1	1 pkt – poprawna odpowiedź. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.
11.	Poprawne odpowiedzi: wiosna obiegowym wysokości Słońca umiarkowanej nie można	0-5	5 pkt – pięć poprawnych odpowiedzi. 4 pkt – cztery poprawne odpowiedzi. 3 pkt – trzy poprawne odpowiedzi. 2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi. 1 pkt – jedna poprawna odpowiedź. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.
12.	Przyznaje się punkty za każdą poprawnie wypełnioną komórkę tabeli. Poprawne odpowiedzi: 1. Półwysep Kalifornijski – Ameryka Północna 2. Półwysep Arabski – Azja 3. Półwysep Indyjski lub Półwysep Dekański – Azja 4. Półwysep Iberyjski – Europa	0-8	8 pkt – osiem poprawnych odpowiedzi. 7 pkt – siedem poprawnych odpowiedzi. 6 pkt – sześć poprawnych odpowiedzi. 5 pkt – pięć poprawnych odpowiedzi. 4 pkt – cztery poprawne odpowiedzi. 3 pkt – trzy poprawne odpowiedzi. 2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi. 1 pkt – jedna poprawna odpowiedź. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

<table>
<tr>
<td>13.</td>
<td>Poprawne odpowiedzi:
A. 4
B. 3
C. 4
D. 4
E. 1
F. 2</td>
<td>0-6</td>
<td>6 pkt –sześć poprawnych odpowiedzi.
5 pkt – pięć poprawnych odpowiedzi.
4 pkt – cztery poprawne odpowiedzi.
3 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.
2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
1 pkt – jedna poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.</td>
</tr>
<tr>
<td>14.</td>
<td>Przyznaje się punkty za każdą poprawnie wypełnioną komórkę tabeli:
Poprawne odpowiedzi:
<table>
<tr><th>Nazwa zbiorowiska roślinnego</th><th>Zdjęcie</th><th>Numer diagramu</th></tr>
<tr><td>TAJGA</td><td>B</td><td>3</td></tr>
<tr><td>SAWANNA</td><td>C</td><td>1</td></tr>
<tr><td>TUNDRA</td><td>A</td><td>2</td></tr>
</table>
</td>
<td>0-6</td>
<td>6 pkt – sześć poprawnych odpowiedzi.
5 pkt – pięć poprawnych odpowiedzi.
4 pkt – cztery poprawne odpowiedzi.
3 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.
2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
1 pkt – jedna poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.</td>
</tr>
<tr>
<td>15.</td>
<td>Przyznaje się punkty za każde poprawnie wpisane państwo.

Poprawne odpowiedzi:
<table>
<tr><th>Nr na mapie</th><th>Nazwa państwa</th></tr>
<tr><td>1.</td><td>Bułgaria</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>Albania</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Grecja</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Chorwacja</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Portugalia</td></tr>
</table>
</td>
<td>0-5</td>
<td>5 pkt – pięć poprawnych odpowiedzi.
4 pkt – cztery poprawne odpowiedzi.
3 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.
2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
1 pkt – jedna poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.</td>
</tr>
</table>

16.	Poprawna odpowiedź: Strefa podzwrotnikowa lub strefa śródziemnomorska	0-1	1 pkt – poprawna odpowiedź. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.
17.	Przyznaje się punkty za poprawnie podany numer zdjęcia i nazwę rośliny. Poprawna odpowiedź: Nr zdjęcia 3 → nazwa rośliny np. oliwka, oliwka europejska, drzewo oliwne	0-1	1 pkt – poprawna odpowiedź. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.
18.	Poprawna odpowiedź: 5°21'W + 36°07'E = 41°28'	0-2	2 pkt – poprawne wybranie współrzędnych oraz poprawny sposób obliczenia i podanie dokładnego wyniku w stopniach i minutach kątowych. 1 pkt – poprawne wybranie współrzędnych. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.
19.	Odpowiedz powinna odnosić się do kolorystyki oraz wpływu na komfort życia. Przykładowa odpowiedź: Budynki w jasnych kolorach odbijają światło słoneczne. Latem przy wysokich temperaturach powietrza budynki takie nie nagrzewają się, dlatego mieszkańcom nie dokuczają upały.	0-2	2 pkt – poprawne wyjaśnienie przyczyn kolorystyki budynków oraz wskazanie wpływu kolorystyki na poprawę komfortu życia. 1 pkt – poprawne wyjaśnienie przyczyn kolorystyki budynków bez wyjaśnienia wpływu na komfort życia lub 1 pkt - poprawne wyjaśnienie wpływu na komfort życia bez podania przyczyn kolorystyki budynku. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Klucz odpowiedzi

<table>
<tr><th>Nr zadania</th><th>Rozwiązanie</th><th>Liczba punktów</th><th>Zasady oceniania</th></tr>
<tr><td>1.</td><td>Poprawna odpowiedź:
<table><tr><td>4</td><td>Kreta</td></tr><tr><td>2</td><td>Irlandia</td></tr><tr><td>3</td><td>Sycylia</td></tr></table></td><td>0-6</td><td>6 pkt – za sześć poprawnych odpowiedzi
5 pkt – za pięć poprawnych odpowiedzi
4 pkt – za cztery poprawne odpowiedzi
3 pkt – za trzy poprawne odpowiedzi
2 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi
1 pkt – za jedną poprawną odpowiedź
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>Poprawna odpowiedź:
Wołga
Dźwina
Tag
Pad
Tamiza</td><td>0-5</td><td>5 pkt – za pięć poprawnych odpowiedzi
4 pkt – za cztery poprawne odpowiedzi
3 pkt – za trzy poprawne odpowiedzi
2 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi
1 pkt – za jedną poprawną odpowiedź
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Poprawna odpowiedź:
A) Nazwa rzeki: Dunaj
Nazwa morza: Morze Czarne lub Czarne (wersja skrócona)

B) Trzy nazwy spośród:
Belgrad, Bratysława, Budapeszt, Wiedeń</td><td>0-5</td><td>A)
2 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi (nazwę rzeki oraz morza)
1 pkt – za jedną poprawną odpowiedź (nazwę rzeki lub morza)
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań
B)
3 pkt – za trzy poprawne odpowiedzi
2 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi
1 pkt – za jedną poprawną odpowiedź
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań</td></tr>
</table>

<table>
<tr>
<td>4.</td>
<td>Poprawna odpowiedź:

<table>
<tr><th>Stolica</th><th>Oznaczenie diagramu klimatycznego</th></tr>
<tr><td>Warszawa</td><td>E</td></tr>
<tr><td>Kijów</td><td>D</td></tr>
<tr><td>Madryt</td><td>B</td></tr>
<tr><td>Dublin</td><td>A</td></tr>
<tr><td>Tirana</td><td>F</td></tr>
<tr><td>Reykjavík</td><td>C</td></tr>
</table>
</td>
<td>0-6</td>
<td>6 pkt – za sześć poprawnych odpowiedzi
5 pkt – za pięć poprawnych odpowiedzi
4 pkt – za cztery poprawne odpowiedzi
3 pkt – za trzy poprawne odpowiedzi
2 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi
1 pkt – za jedną poprawną odpowiedź
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań</td>
</tr>
<tr>
<td>5.</td>
<td>Poprawna odpowiedź:
Ocenia podlega cały wiersz tj. poprawnie wpisana litera wykresu oraz poprawna nazwa państwa.

<table>
<tr><th>Rodzaj energii</th><th>Litera wykresu</th><th>Państwo X</th></tr>
<tr><td>Energia jądrowa</td><td>A</td><td>Francja</td></tr>
<tr><td>Energia wodna</td><td>D</td><td>Norwegia</td></tr>
<tr><td>Energia geotermalna</td><td>B</td><td>Włochy</td></tr>
<tr><td>Energia z paliw kopalnych</td><td>C</td><td>Czechy</td></tr>
</table>

Uwaga. Przyznajemy 1 pkt za poprawnie wypełnioną kolumnę z literami wykresów mimo błędnie wpisanych państw.
Nie przyznajemy punktów za poprawnie wypełnioną kolumnę z nazwami państw, jeśli uczeń błędnie wpisał litery wykresów do różnych źródeł energii.</td>
<td>0-4</td>
<td>4 pkt – za cztery poprawne odpowiedzi (cztery wiersze)
3 pkt – za trzy poprawne odpowiedzi (trzy wiersze)
2 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi (dwa wiersze)
1 pkt – za jedną poprawną odpowiedź (jeden wiersz)
lub
1 pkt – za poprawnie wypełnioną kolumnę z literami wykresów
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań</td>
</tr>
<tr>
<td>6.</td>
<td>Poprawna odpowiedź:
d) Lubiatowo-Kopalino, województwo pomorskie</td>
<td>0-1</td>
<td>1 pkt – za poprawną odpowiedź
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań</td>
</tr>
</table>

7.	A) Poprawna odpowiedź: ***Węgiel brunatny,*** *Nie zaliczamy odpowiedzi ogólnej „węgiel”.* B) Przykładowa poprawna odpowiedź uwzględniająca korzyści: ***Poprawa stanu powietrza atmosferycznego; redukcja emisji CO_2 do atmosfery zmniejsza występowanie kwaśnych deszczy; obniżenie cen energii elektrycznej; duże zasoby energii elektrycznej sprzyjające rozwojowi przemysłu; brak konieczności dostarczania energii z innych województw; nowe miejsca pracy w sektorze energetyki jądrowej; rozwój firm podczas budowy elektrowni jądrowej.***	0-4	A) 1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań B) 3 pkt – za trzy poprawne odpowiedzi 2 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi 1 pkt – za jedną poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań
8.	Poprawne rozwiązanie i odpowiedź: A) wskaźnik przyrostu naturalnego $\frac{27\,532-35\,134}{3\,488\,000} * 1000\,‰ = -2,2\,‰$ B) Liczba ludności województwa wielkopolskiego **27 532 – 35 134 + 42 231 – 40 202 = - 5573** **3 488 000 – 5573 = 3 482 427**	0-4	A) 2 pkt – za poprawny sposób obliczenia oraz wynik 1 pkt – za poprawny sposób obliczenia. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi. B) 2 pkt – za poprawny sposób obliczenia oraz wynik 1 pkt – za poprawny sposób obliczenia. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.
9.	Poprawna odpowiedź: ***1. P*** ***2. F*** ***3. F*** ***4. F***	0-4	4 pkt – za cztery poprawne odpowiedzi 3 pkt – za trzy poprawne odpowiedzi 2 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi 1 pkt – za jedną poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań

10.	Poprawna odpowiedź: ***Słowacja, Republika Słowacka***	0-1	1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań
11.	Poprawne odpowiedzi: A) Poprawna odpowiedź: ***6*** B) Poprawna odpowiedź: ***d) Polska - Ukraina - Litwa***	0-2	A) 1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań B) 1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań
12.	Poprawne rozwiązanie i odpowiedź: A) ***h = 90 ° - φ*** ***h = 90 ° - 49 °05` = 40°55`*** *B)* ***22°34`E - 17°04`E = 5°30`*** ***1° - 4 minuty 1° - 4 minuty*** ***5°30 - X minut 5,5° - X minut*** ***X = 22 minuty*** ***godz. 12 :50 + 22 minuty = 13: 12***	0-4	A) 2 pkt – za poprawny sposób obliczenia oraz wynik 1 pkt – za poprawny sposób obliczenia. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi. B) 2 pkt – za poprawny sposób obliczenia oraz wynik 1 pkt – za poprawny sposób obliczenia. 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.
13.	Poprawna odpowiedź: ***b) zdjęcie wykonano na początku sierpnia***	0-3	3 pkt – za wskazanie poprawnej odpowiedzi oraz dwa argumenty uzasadniające wybór

	Poprawne uzasadnienie powinno odnosić się do wysokości Słońca związanych ze zmianami oświetlenia Ziemi oraz uwzględniać dwa argumenty np. zmniejszanie się wysokości górowania Słońca podczas kolejnych pomiarów oraz tempo w jakim następują te zmiany. Przykładowa poprawna odpowiedź: ▪ ***Zdjęcie wykonano na początku sierpnia, ponieważ pomiary wysokości Słońca w kolejnych tygodniach maleją, co oznacza, że zdjęcie wykonano już po dniu przesilenia letniego, które ma miejsce w czerwcu, dlatego odpowiedź a) nie jest poprawna.*** *lub* ***Odpowiedź a) nie może być poprawna, ponieważ aż do przesilenia letniego wysokość Słońca powinna rosnąć a nie maleć, obserwowane coraz mniejsze wysokości Słońca świadczą o tym, że jest już po przesileniu letnim, które ma miejsce w czerwcu.*** ▪ ***Zdjęcie nie mogło być wykonane na początku września, ponieważ, w dniu równonocy jesiennej Słońce góruje na wysokości 40°55`. Różnica między wysokością górowania Słońca w dniu wykonania zdjęcia (58°) a wysokością w dniu równonocy jesiennej jest zbyt duża. Wysokość Słońca średnio zmniejsza się o klika stopni na tydzień co znaczy, że zdjęcie nie mogło być wykonane na początku września, ale kilka tygodni wcześniej.***		2 pkt – za wskazanie poprawnej odpowiedzi oraz jeden argument uzasadniający wybór 1 pkt – za wskazanie poprawnej odpowiedzi bez uzasadnienia 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań
14.	Poprawna odpowiedź: ***Połoniny***	0-1	1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań

15.	Poprawna odpowiedź: ***Występowanie lasów bukowych o wysokim stopniu naturalności i unikalnym starodrzewem przekraczającym 350 lat.***	0-1	1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań
16.	A) Poprawna odpowiedź: ***Białowieski Park Narodowy*** B) Poprawna odpowiedź: ***Białoruś , Republika Białorusi***	0-2	A) 1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań B) 1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań
17.	A) Poprawna odpowiedź: ***Odra*** B) Poprawna odpowiedź: ***Barycz***	0-2	A) 1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań B) 1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań
18.	A) Poprawna odpowiedź: ***Głaz(y) narzutowy(e), narzutowiec, narzutniak, eratyk*** B) Poprawna odpowiedź powinna zawierać: *- miejsce pochodzenia głazów narzutowych, np.:* ***Półwysep Skandynawski, Góry Skandynawskie, obszar obecnego dna Bałtyku.*** *Zaliczamy odpowiedź, w której uczeń poda pochodzenie używając nazw państw, z terenów których pochodzą eratyki: Norwegia, Szwecja, Finlandia, Estonia;* *- genezę, w tym czynnik rzeźbotwórczy i proces* ***transport przez lądolód (lodowce kontynentalne), osadzanie (akumulacja) przez lądolód podczas jego topnienia*** *nie uwzględniamy odpowiedzi: lodowiec górski*	0-3	A) 1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań B) 2 pkt – za odpowiedź uwzględniającą miejsce pochodzenia **i** genezę 1 pkt – za odpowiedź uwzględniającą miejsce pochodzenia **lub** genezę 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań

	Przykładowe odpowiedzi: ***Głazy narzutowe pochodzą z Gór Skandynawskich zostały do Wielkopolski przyniesione w masach lodu podczas zlodowaceń i pozostawione tu po wytopieniu lądolodu.*** *lub* ***Eratyki są przykładem akumulacji osadów lodowcowych, zostały przytransportowane przez lądolód z terenu dzisiejszej Szwecji i pozostały po stopieniu mas lądolodu.***		
19.	A) Poprawna odpowiedź: ***b) wystąpienie suszy*** B) Poprawna odpowiedź: ***c) położenie w cieniu opadowym***	0-2	A) 1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań B) 1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań

Klucz odpowiedzi

Nr zadania	Rozwiązanie	Liczba punktów	Zasady oceniania
1.	A) Poprawna odpowiedź: ***Kibo (masyw Kilimandżaro) , nr 3.*** B) Poprawna odpowiedź: ***Jezioro Rudolfa (Turkana),*** typ genetyczny***: jezioro tektoniczne*** C) Poprawna odpowiedź powinna zawierać odniesienie do tektoniki płyt i wskazywać na zjawiska związane ze strefą rozbieżną / ryftową, czyli odsuwaniem się płyt od siebie oraz tworzeniem się rowów albo zapadlisk tektonicznych. Uwaga. Nie zaliczamy odpowiedzi ogólnikowej „ruch płyt", bez wskazania kierunku tego ruchu. Przykładowa poprawna odpowiedź: ***Jeziora we wschodniej Afryce powstały w miejscach rowów i zapadlisk tektonicznych tworzących się na granicy płyt litosfery, które odsuwają się od siebie.*** lub ***W wyniku odsuwania się płyt tektonicznych od siebie dochodzi do pękania skorupy ziemskiej i powstawania rowów, w których mogą tworzyć się jeziora.***	0-3	A) 1 pkt – za poprawną odpowiedź (nazwa oraz oznaczenie lokalizacji) 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań B) 1 pkt – za poprawną odpowiedź (nazwa oraz typ genetyczny) 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań C) 1 pkt – za odpowiedź zawierająca wskazanie procesu geologicznego związanego z tektoniką 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań
2.	A) Poprawna odpowiedź: Punkt A, nr **2** Punkt B, nr **4** B) Poprawna odpowiedź: ***Większe opady są wówczas, kiedy nad obszarami występuje ruch wznoszący powietrza***	0-3	A) 2 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi 1 pkt – za jedną poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań B) 1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań

3.	Poprawny sposób rozwiązania i wynik: ***0,6 ° C - 100 m*** ***21 ° C - X m*** ***X = 3 500 m*** ***80 m n.p.m. + 3500 m = 3580 m n.p.m.*** Temperatury ujemne mogą wystąpić powyżej 3580 m n.p.m.	0-2	2 pkt – za poprawny sposób obliczenia oraz wynik. 1 pkt – za poprawny sposób obliczenia 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.
4.	Poprawna odpowiedź: ***Stefan Szolc-Rogoziński***	0-1	1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań
5.	A) Poprawna odpowiedź: Biegun południowy*: **grudzień*** Biegun północny*: **maj*** B) Przykładowe poprawne uzasadnienie: ▪ ***We wskazanych miesiącach (grudzień na półkuli S oraz maj na półkuli N) w strefach okołobiegunowych (polarnych) występuje dzień polarny, co pozwala na wykorzystanie naturalnego oświetlenia podczas wyprawy, co zwiększa bezpieczeństwo polarników, można łatwiej się poruszać i orientować w terenie. Stałe światło poprawia samopoczucie i koncentrację. W razie wypadku pomoc może dotrzeć szybciej.*** ▪ ***We wskazanych miesiącach występowanie dnia polarnego powoduje, że temperatury są wyższe niż podczas nocy polarnej, co zmniejsza mniejsze ryzyko odmrożeń i awarii sprzętu.***	0-3	A) 1 pkt – za poprawną odpowiedź (dla obu biegunów) 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań B) 2 pkt – za dwa poprawne uzasadnienia 1 pkt – za jedno poprawne uzasadnienie 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań

6.	Poprawne odpowiedzi: ***obszar Oceanu Południowego;*** ***terytorium objęte Traktatem Antarktycznym***	0-2	2 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi 1 pkt – za jedną poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań
7.	Poprawny sposób rozwiązania i wynik: Obliczenie odległości w stopniach: ***90° - 77° = 13°*** Przeliczenie odległości kątowej na kilometry (przy założeniu kulistego kształtu Ziemi). 360° - 40 000 km lub 40 075 km (obwód równika) 180° - 20 000 km lub 20 038 km (długość południka) ***1 ° - 111, 1 km*** Uwaga. Uznajemy wyniki między 111 km a 111,3 km. ***13° * 111, 1 km = 1444,3 km*** Uwaga. Uznajemy wyniki między 1443 km a 1446,9 km.	0-2	2 pkt – za poprawny sposób obliczenia oraz wynik 1 pkt – za poprawny sposób obliczenia 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.
8.	A) Poprawny sposób rozwiązania i wynik: ***2,1 cm → 1444,3 km*** *(wartość obliczona w poprzednim zadaniu)* ***1 cm → X km*** ***X = 687,8 km*** Uwaga. Uznajemy wyniki między 687,1 km a 689 km. B) Poprawna odpowiedź: **Skala 1 : 70 000 000**	0-2	A) 1 pkt – za poprawny sposób obliczenia oraz wynik 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi B) 1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań
9.	A) Poprawna odpowiedź: ***Południk 15° E***	0-4	A) 1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań

	B) Poprawna odpowiedź: ***Południk 45° W*** C) Poprawny sposób rozwiązania i wynik: ***Różnica czasu strefowego 15° E + 45° W = 60°*** ***60 ° : 15 ° = 4*** ***Różnica 4 stref = różnica 4 godz.*** ***10 : 50 + 4 godz. = 14 : 50***		B) 1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań C) 2 pkt – za poprawny sposób obliczenia oraz wynik 1 pkt – za poprawny sposób obliczenia 0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi
10	A) Poprawna odpowiedź: ***Fiord (fiordy)*** B) Poprawna odpowiedź spośród: ***Norwegia, Islandia*** *Uznajemy również:* ***Wielka Brytania (Szkocja), Dania (Grenlandia)*** C) Poprawna odpowiedź: ***Rysunek C***	0-3	A) 1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań B) 1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań C) 1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań
11.	Poprawna odpowiedź: ***Przylądek Horn***	0-1	1 pkt – za poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań
12.	A) Poprawna odpowiedź: ***Doliny U - kształtne*** ***Kotły lodowcowe*** B) Poprawna odpowiedź spośród:	0-3	A) 1 pkt – za poprawną odpowiedź (wskazującą dwie formy) 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań B) 2 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi

<table>
<tr><td></td><td>Tatrzański Park Narodowy, Karkonoski Park Narodowy; Babiogórski Park Narodowy</td><td></td><td>1 pkt – za jedną poprawną odpowiedź
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań</td></tr>
<tr><td>13.</td><td>A) Poprawna odpowiedź (wierszami):
<table>
<tr><th rowspan="2">Nr</th><th rowspan="2">Nazwa formy</th><th colspan="2">Czynnik rzeźbotwórczy</th><th colspan="2">Proces</th></tr>
<tr><th>Lądolód</th><th>Wody polodowcowe</th><th>Akumulacja</th><th>Erozja</th></tr>
<tr><td>1</td><td>Oz</td><td></td><td>X</td><td>X</td><td></td></tr>
<tr><td>2</td><td>Morena czołowa</td><td>X</td><td></td><td>X</td><td></td></tr>
<tr><td>3</td><td>Sandr</td><td></td><td>X</td><td>X</td><td></td></tr>
<tr><td>4</td><td>Pradolina</td><td></td><td>X</td><td></td><td>X</td></tr>
</table>
Uwaga. Oceniamy wierszami. Punkt przyznajemy za wpisanie poprawnej nazwy oraz wybór poprawnego czynnika oraz procesu. Nie uznajemy ogólnej nazwy „morena”
B) Poprawna odpowiedź:
Jezioro rynnowe , B</td><td>0-5</td><td>A)
4 pkt – za cztery poprawne odpowiedzi (cztery wiersze)
3 pkt – za trzy poprawne odpowiedzi (trzy wiersze)
2 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi (dwa wiersze)
1 pkt – za jedną poprawną odpowiedź (jeden wiersz)
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań

B)
1 pkt – za poprawną odpowiedź (nazwę typu jezior oraz oznaczenie)
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań</td></tr>
<tr><td>14.</td><td>Poprawna odpowiedź (kolumnami):
<table>
<tr><th></th><th>Wzgórza Ostrzeszowskie</th><th>Wysoczyzna Kaliska</th><th>Pojezierze Chodzieskie</th></tr>
<tr><td>Zlodowacenie południowopolskie</td><td>TAK</td><td>TAK</td><td>TAK</td></tr>
<tr><td>Zlodowacenie środkowopolskie</td><td>TAK</td><td>TAK</td><td>TAK</td></tr>
<tr><td>Zlodowacenie północnopolskie</td><td>NIE</td><td>NIE</td><td>TAK</td></tr>
</table>
Uwaga. Oceniamy kolumnami. Punkt przyznajemy za poprawnie uzupełnioną całą kolumnę.</td><td>0-3</td><td>3 pkt – za trzy poprawnie wypełnione kolumny
2 pkt – za dwie poprawnie wypełnione kolumny
1 pkt – za jedną poprawnie wypełnioną kolumnę
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań</td></tr>
<tr><td>15.</td><td>Poprawna odpowiedź (łącznie nazwa miasta i pole):
Dubaj, D3</td><td>0-1</td><td>1 pkt – za poprawną odpowiedź (nazwa miasta oraz pole)
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań</td></tr>
</table>

<table>
<tr>
<td>16.</td>
<td>Poprawna odpowiedź:
<table>
<tr><th>Region geograficzny</th><th>Czynnik utrudniający
lub sprzyjający rozwojowi
rolnictwa</th></tr>
<tr><td>Nizina Mezopotamska</td><td>F</td></tr>
<tr><td>Sahel</td><td>G</td></tr>
<tr><td>Półwysep Labrador</td><td>A</td></tr>
<tr><td>Wielkie Równiny</td><td>E</td></tr>
<tr><td>Dorzecze Murray</td><td>B</td></tr>
<tr><td>Borneo</td><td>C</td></tr>
</table></td>
<td>0-6</td>
<td>6 pkt – za sześć poprawnych odpowiedzi
5 pkt – za pięć poprawnych odpowiedzi
4 pkt – za cztery poprawne odpowiedzi
3 pkt – za trzy poprawne odpowiedzi
2 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi
1 pkt – za jedną poprawną odpowiedź
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań</td>
</tr>
<tr>
<td>17.</td>
<td>Poprawna odpowiedź (łącznie nazwa rzeki oraz oznaczenie):
Parana; E
Amu-Daria; C
Jangcy; G
Niger; A</td>
<td>0-4</td>
<td>4 pkt – za cztery poprawne odpowiedzi (rzeka oraz oznaczanie)
3 pkt – za trzy poprawne odpowiedzi (rzeka oraz oznaczanie)
2 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi (rzeka oraz oznaczanie)
1 pkt – za jedną poprawną odpowiedź (rzeka oraz oznaczanie)
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań</td>
</tr>
<tr>
<td>18.</td>
<td>A) Poprawna odpowiedź:
Paweł Edmund Strzelecki

B) Poprawna odpowiedź:
Nowa Zelandia; Indonezja; Peru

C) Poprawna odpowiedź:
Australia – Aborygeni
Nowa Zelandia – Maorysi</td>
<td>0-4</td>
<td>A)
1 pkt – za poprawną odpowiedź
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań

B)
1 pkt – za poprawną odpowiedź (trzy państwa)
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań

C)
2 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi
1 pkt – za jedną poprawną odpowiedź
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań</td>
</tr>
<tr>
<td>19.</td>
<td>A) Poprawna odpowiedź:
Wielkie Antyle – huragan
Tajwan – tajfun</td>
<td>0-6</td>
<td>A)
2 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi
1 pkt – za jedną poprawną odpowiedź</td>
</tr>
</table>

	B) Poprawna odpowiedź: ***P*** ***F*** ***F*** ***P***		0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych B) 4 pkt – za cztery poprawne odpowiedzi 3 pkt – za trzy poprawne odpowiedzi 2 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi 1 pkt – za jedną poprawną odpowiedź 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań
20.	Przykładowe poprawne odpowiedzi. ***Wybuch podmorskiego wulkanu lub wulkanu na wybrzeżu.*** ***Podmorskie trzęsienie ziemi lub trzęsienie ziemi na wybrzeżu.*** ***Obryw mas skalnych do oceanu. Obryw mas lodu do oceanu.***	0-2	2 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi 1 pkt – za poprawne odpowiedzi 0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych wymagań